

Høring Terrorpakken - Luftfart

Side 1 af 1

Akt.nr. 51

Helle Hübertz Krogsøe

Fra: Jens Hennild [JEH@DI.DK]
Sendt: 27. marts 2006 12:33
Til: Helle Hübertz Krogsøe
Cc: Justitsministeriet
Emne: Høring Terrorpakken - Luftfart
Vedhæftede filer: SJ20060327101625547 396937 _DOC

<<SJ20060327101625547 396937 _DOC>>

Med venlig hilsen

Jens Hennild

Fagchef

Transport,Infrastruktur og

Forsikring.
Dansk Industri
DK-1787 København V
E-mail: jeh@di.dk /di@di.dk
Tlf: 3377 3759 (direkte nummer) / 3377 3377

Mobil: 40 64 89 04

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730 - 0246

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

27. marts 2006
JEH

Forslag til ændring af lov om bl.a. luftfart

Med henvisning til ministeriets høringskrivelse af den 1. marts 2006 i ovennævnte sag skal DI's Luftfartssektion udtale følgende:

Sektionen har forståelse for baggrunden for lovforslaget - nemlig intentionen om at styrke indsatsen for bekæmpelse af terrorisme og er opmærksomme på, at luftfartsområdet har en rolle at spille.

Tilsvarende gælder, også for andre moderne transportformer. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvor en terrorist lander med et rutefly fra Tripoli via Frankfurt i Hamborg og pr. bil, tog eller færge krydser den danske grænse.

Sektionen forstår forslaget derhen, at den nærmere udformning af reglerne på dette internationalt betingede, komplekse og uensartede område skal fastsættes af luftfartens ressortministerium Transport- og Energiministeriet efter forhandling med Justitsministeriet.

Der vil her blive lejlighed til at inddrage den højeste offentlige faglige ekspertise i regeludarbejdelsen. Sektionen bidrager som praktikere og erhverv også gerne her til det videre arbejde.

Forslaget, som omhandler adgang til og opbevaring af passagerlister samt adgang til luftfartsselskabernes bookingsystemer, giver dog i sin nuværende udformning anledning til en række alvorlige reservationer. Det gælder i selve lovteksten, men især i bemærkningerne.

Indledningsvis skal der peges på, at forslaget og bemærkninger ikke afspejler den kendsgerning, at luftfartsselskaberne i vidt omfang ikke handler uniformt. Det gælder såvel i indsamling og opbevaring af passageroplysninger som med hensyn til bookingsystemer.

Således er der eksempelvis luftfartsselskaber, som slet ikke har egne bookingsystemer, de fleste selskaber anvender op til flere bookingsystemer, hvoraf de fleste er in-

ternationalt baserede, ligesom eksisterende bookingsystemer fungerer forskelligt, og der derfor også er store variationer i, hvilke data selskaberne får og har adgang til.

Til selve lovtæksten skal Sektionen derfor anbefale en ændring af § 148a stk. 4, som tager højde for disse forhold, herunder at ikke alle har eget bookingsystem.

En manglende hensyntagen til praksis og faktiske forhold vil i yderste konsekvens betyde, at de rammer, som forslaget sætter, ikke efterfølgende kan udfyldes. Og under alle omstændigheder vil det kunne påføre erhvervet og de enkelte selskaber helt unødvendige og store omkostninger til en uniformering.

Til illustration skal der knyttes nogle få bemærkninger til den liste af oplysninger, som fremgår af bemærkningerne p. 83 og 84. Listen synes at udgøre de oplysninger, som der er mulighed for at lægge ind i visse bookingsystemers PNR. Dette er dog langt fra ensbetydende med, at de er nødvendige for at gennemføre en booking og dermed registreres. Med forbehold for meget forskellig praksis kan følgende anføres:

Fødselsdag: Vil normalt ikke være kendt af luftfartselskabet.

Rejselegitimation: Vil normalt ikke fremgå af et bookingsystem eller på anden måde være registreret. Såvel indenrigs som ved rejser til og fra de nordiske lande omfattet af pasunionen ses der heller ikke umiddelbart mulighed for at iværksætte indsamling af sådanne oplysninger.

Nationalitet: Vil ligeledes normalt også være ukendt for luftfartsselskabet.

Grænseovergangssteder i Danmark: En internationalt rejsende til provinsen vil kunne have grænseovergang såvel i transitlufthavnen f.eks. København som på den endelige destination f.eks. Aalborg.

Betalingssted: Denne oplysning vil ofte ikke være kendt. Der kan være tale om betaling via internet eller om køb via et rejsebureau, som herefter selv køber billetten af luftfartselskabet osv. Hertil kommer, at selve udtrykket leder hen til det gængse sted for pengeskylds opfyldelse ifølge danske ret - dvs. hos det pågældende luftfartsselskab.

Betalingsform: Også denne oplysning vil ikke altid være til stede i relation den faktiske rejsende, jf. eksemplet før om køb af billet via rejsebureau.

Medrejsende: Denne oplysning vil typisk kun eksistere, såfremt der er reserveret samtidigt, eller der ved indcheckningen udtrykkeligt er tilkendegivet, at man er samrejsende.

Sektionen skal derfor foreslå, at det i bemærkningerne yderligere præciseres, at de nævnte forhold alene er en illustration af oplysninger, som kan være nyttige, og som kun er medtaget i bemærkningerne som illustration, og at de alene vil danne udgangspunkt for en senere udvælgelse af, hvilke oplysninger det er praktisk og rimeligt at medtage i udformningen af de endelige regler.

Med hensyn til internationalt baserede bookingsystemer som Amadeus, Galileo m. fl., som betjener mange selskaber, er det ikke muligt for luftfartsselskaberne at sikre adgang hertil. Såfremt PET skal have denne adgang samt til luftfartsselskabernes egne bookingsystemer, bør det rent praktisk ske ved, at PET selv får en online adgang mod at afholde rimelige omkostninger herved.

Med hensyn til passagerlister bemærkes, at også her følger selskaberne forskellige procedurer. Dette gælder varigheden af online tilgængeligheden og arkivering.

For at imødekomme PET's behov for at kunne få adgang til såvel aktuelle som historiske passagerlister, skal sektionen anbefale, at PET også på dette område får mulighed for en direkte online adgang til selskabernes passagerlister.

PET kan her selv trække og lagre passagerlister efter behov, herunder at sikre tilstedeværelsen af historiske oplysninger en længere periode end det i forslaget nævnte ene år.

Sektionen forstår, at forslaget skal omfatte såvel nationale som internationale flyvninger. Videre, at det omfatter alle luftfartsselskaber uanset nationalitet. Sektionen skal i den forbindelse pege på risikoen for, at reglerne i praksis alene vil blive implementeret og håndhævet over for danske luftfartsselskaber, men ikke overfor udenlandske konkurrenter. Hvis man for at imødegå dette vælger at stille reglernes efterlevelse som vilkår for beflyvning af Danmark, vil der være betydelig risiko for, at dette giver anledning til forviklinger i relation til eksisterende internationale aftaler om beflyvningsrettigheder.

Forhold, som yderligere understreger behovet for, at de endelige regler finder en rimelig balance mellem hensynet til statens kamp mod terror og den ulempe og merkostning, som det danske luftfartserhverv måtte blive påført samt ikke mindst behovet for alternativt at søge reglerne gennemført i EU-regi.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at Sektionen gerne står til rådighed med yderligere oplysninger og kommentarer og deltager også gerne i et møde om lovforslaget.

Med venlig hilsen
På sektionens vegne

Jens Hennild

Randi Graabek

Fra: Tanja Krabbe [tanjakrabbe@hotmail.com]
Sendt: 24. marts 2006 16:05
Til: Justitsministeriet
Emne: Bemærkninger til forslag til lov om ændring af retsplejeloven m.v.

Vedhæftede filer: Digital Rights høringssvar terrorpakkell JM.doc

Digital Rights
høringssvar ter...

Hermed fremsendes Digital Rights' bemærkninger til Justitsministeriets udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen mod bekæmpelse af terrorisme m.v.).

Mvh
Tanja Krabbe
Digital Rights

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730 - 0246

København 24. marts 2006

Digital Rights hørings svar vedrørende Justitsministeriets udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen mod bekæmpelse af terrorisme m.v.)

Digital Rights har den 4. november 2005 afgivet bemærkninger til rapport af 3. november 2005 fra Regeringens embedsmandsudvalg med forslag om udvidede beføjelser til brug for bekæmpelse af terror. Forslagene blev fulgt op med regeringens handlingsplan til bekæmpelse af terrorisme den 16. november 2005. Forslagene omfatter markante nye overvågningstiltag og udvidede beføjelser til politiet, som vil ændre balancen mellem hensynet til borgerne og hensynet til staten og leder tanken hen på et overvågningssamfund.

Digital Rights finder, at de fremlagte forslag nøje må overvejes i forhold til deres brugbarhed i terrorbekæmpelsen, ikke mindst i lyset af, at det helt grundlæggende er tvivlsomt, om selv omfattende overvågning af borgerne kan hindre terror. Samtidig skal det tages med i overvejelserne, at overvågning ændrer borgernes adfærd i frygten for at opføre sig mistænkeligt, og overvågning skader borgernes mulighed for at udøve deres grundlæggende, demokratiske rettigheder – som for eksempel at udveksle meninger frit - og mere generelt kan overvågning mindske borgernes tillid til myndighederne, fordi de føler sig gået for nær. Der henvises til Digital Rights notat af 4. november 2005. Digital Rights opfordrer derfor til en grundig Folketingsdebat om de enkelte forslag, herunder hvorvidt forslagene er egnede til at hindre terror.

Foreslåede ændringer i retsplejeloven

Efter forslaget indsættes i retsplejeloven en ny bestemmelse i § 110a, der giver adgang for PET til at videregive oplysninger til FET i det omfang, videregivelsen kan have betydning for varetagelse af tjenesternes opgaver. Videregivelse kan ske, uden at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en nærmere konkret vurdering og interesseafvejning i forhold til den enkelte oplysning. Digital Rights efterlyser en nærmere redegørelse for nødvendigheden af en sådan omfattende adgang til videregivelse af oplysninger. Som begrundelse for den betydelige udveksling af oplysninger ses alene anført, at PET skal kunne videregiver oplysninger til FET, for at FET har mulighed for at fremskaffe de informationer, som PET har behov for.

Bestemmelsen udgør en markant svækkelse af privatlivsbeskyttelsen for de borgere, om hvem oplysninger i større omfang således kan flyde mellem flere myndigheder, hvilket tilsiger en proportionalitets- og nødvendighedsafvejning i hvert enkelt tilfælde. Der ses ikke at være belæg for, at en sådan afvejning ikke kan foretages som led i varetagelse af de to tjenesters opgaver. Digital Rights anbefaler derfor, at bestemmelsen udgår. Subsidiært foreslås, at der indsættes et krav om nærmere afvejning og begrundelse for indhentelse af oplysninger samt at oplysningerne har betydning, frem for som foreslået, at

oplysningerne kan have betydning for varetagelse af tjenesternes opgaver.

Efter forslaget gives PET endvidere adgang til at indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder i det omfang, oplysningerne kan have betydning for varetagelse af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Der skal ikke være tale om en konkret begrundet mistanke mod en person. Også her giver forslaget derfor PET meget vidtgående beføjelser til at indhente alle slags oplysninger, som *kan* have betydning for varetagelse af tjenestens opgaver. Det anførtes i embedsmandsrapporten, at de oplysninger, som PET vil kunne indhente hos andre myndigheder, ofte må forventes at ville have et "ikke ubetydeligt omfang".

Da der er tale om til tider ganske følsomme, personlige oplysninger om borgere, ville det også her være rimeligt, at de kun videregives, såfremt det kan sandsynliggøres, at de er vigtige for efterforskningen af en straffesag. Derfor bør adgangen til oplysninger være specifikt rettet mod de oplysninger, der er behov for. Det bemærkes i den forbindelse, at det ifølge forslaget vil være PET, der ved indhentelsen af oplysningerne skal vurdere, om betingelserne for indhentning af oplysninger er opfyldt. Lovforslaget bygger således på, at den forvaltningsmyndighed, der på grundlag af den foreslåede bestemmelse modtager en anmodning om oplysninger fra PET, ikke skal foretage en selvstændig vurdering af, om oplysningerne kan videregives i forhold til, om de pågældende oplysninger kan have betydning for varetagelse af de nævnte opgaver. Der henvises i forslagets bemærkninger til princippet i forvaltningslovens § 32, hvorefter den, der virker inden for den offentlige forvaltning, ikke må skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver. Det er vanskeligt at forestille sig, hvordan den grundlæggende beskyttelse i forvaltningslovens § 32 kan have en selvstændig betydning, såfremt forvaltningsmyndigheden skal lægge til grund, at betingelserne er opfyldt, når en anmodning fremsættes af PET.

Digital Rights anbefaler derfor, at bestemmelsen udgår. Subsidiært foreslås, at der indsættes et krav om nærmere afvejning og begrundelse for indhentelse af oplysninger samt at oplysningerne har betydning, frem for som foreslået, at oplysningerne kan have betydning for varetagelse af tjenesternes opgaver.

Digital Rights har noteret sig, at Justitsministeriet for tiden overvejer spørgsmålet om fastsættelse af nye retningslinier for Wamberg-udvalget og at der i den forbindelse forudsættes etableret en ordning, hvorefter PET med passende mellemrum orienterer udvalget om tjenestens anvendelse af den foreslåede bestemmelse. Wamberg-udvalget vil have mulighed for at påse, at PETs anvendelse af bestemmelsen ligger inden for de anførte rammer. Digital Rights foreslår, at de nye retningslinier for Wamberg-udvalget sendes i høring til den relevante kreds, da retningslinierne må anses for at have afgørende betydning for den demokratiske kontrol med en vidtgående hjemmel til indhentelse af oplysninger.

Muligheden for overvågning af mistænkte foreslås udvidet ved, at der ved telefonaflytning i medfør af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1 som led i efterforskning af en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 kan indhentes retskendelse om aflytning af en bestemt person frem for af et bestemt telefonnummer. Digital Rights henleder opmærksomheden på, at en aflytning af flere kommunikationsmidler udgør et større indgreb i privatlivets fred end aflytning af et enkelt telefonnummer, hvilket bør indgå i afvejningen ved afsigelse af en sådan kendelse.

Der foreslås en ændring af retsplejelovens § 791 a, der indebærer, at spørgsmålet om indhentelse af oplysninger fra teleudbydere om, hvilke mobiltelefonmaster en (mistænkt) persons mobiltelefon er i kontakt med, udtrykkeligt reguleres i retsplejeloven. Digital Rights bemærker, at der fortsat er krav om retskendelse til en sådan indgreb og at der ikke i lovforslagets bemærkninger forudsættes en øget registrering af oplysninger hos teleselskaberne til brug for en sådan eventuel overvågning. Dette findes, ikke mindst i lyset af de betragtelige vanskeligheder i forbindelse med implementering af terrorpakken fra 2002, at være en hensigtsmæssig løsning.

Foreslåede ændringer i lov om forbud mod tv-overvågning m.v.

Det foreslås at indsætte en bestemmelse i tv-overvågningslovens § 4 a, hvorefter politimesteren kan henstille, at offentlige myndigheder eller private foretager tv-overvågning i overensstemmelse med gældende lovgivning. Det fremgår af forslaget bemærkninger, at der ikke med hjemmel i den foreslåede bestemmelse vil kunne iværksættes tv-overvågning i videre omfang end i dag. Når politiet skal vurdere, om der skal henstilles tv-overvågning, må vurderingen formodes at bygge på hensyn til politiets opgavevaretagelse generelt. Dette står i modsætning til den nuværende situation, hvor den enkelte virksomhed eller institution vurderer behovet for overvågning hos denne specifikke virksomhed eller institution. Forslaget må således formodes at have som konsekvens, at der i stedet for tv-overvågning i specifikke og afgrænsede situationer vil blive en øget tv-overvågning af generelle kontrol- og overvågningshensyn.

Endvidere foreslås indsat en bestemmelse i tv-overvågningslovens § 4 b, der giver politiet mulighed for at meddele offentlige myndigheder eller private, som efter gældende lovgivning foretager eller planlægger at iværksætte tv-overvågning, pålæg med hensyn til kvaliteten af optagelser af billeder på videobånd, film eller lignende samt med hensyn til opbevaringen af sådanne optagelser. Den foreslåede bestemmelse giver ikke adgang til at pålægge en myndighed eller en privat at iværksætte tv-overvågning, og der vil heller ikke med hjemmel i denne bestemmelse kunne foretages tv-overvågning i videre omfang end i dag.

Digital Rights understreger, at en øget tv-overvågning er egnet til markant at ændre det danske samfund og borgernes opfattelse af myndighederne og af trusselssituationen. En omfattende tv-overvågning kan medføre, at almindelige borgere - ud over konstant at blive mindet om frygten for mulige terroran-

greb (en frygt som terrorister formentlig vil være taknemmelig over at få hjælp til at udbrede) – skal vænne sig til at blive iagttaget store dele af tiden. Der foreligger ikke nogen undersøgelser der viser, at øget tv-overvågning hindrer terror eller anden alvorlig kriminalitet.

Foreslåede ændringer i lov om luftfart

I lov om luftfart foreslås indført en ny § 148, hvorefter luftfartselskaberne skal registrere oplysninger om flypassagerer og besætningsmedlemmer, ligesom oplysningerne skal opbevares i 1 år. Der er tale om registrering af alle uskyldige borgers færden, når de rejser ind og ud af landet ad luftvejen. En sådan generel og systematisk overvågning uden en konkret mistænkt, men med henblik på en *eventuel* senere efterforskning hører til i det, man normalt kalder et 'overvågningssamfund' – hvor borgernes færden registreres af en kontrollerende og allestedsnærværende stat, der skaber utryghed og tab af frihed.

Administrative tiltag som følge af regeringens handlingsplan

I lovforslaget er det anført, at en række af forslagene fra embedsmandsrapporten og regeringens handlingsplan gennemføres administrativt. Digital Rights anbefaler, at der udfærdiges en samlet redegørelse for disse administrative ændringer, og at redegørelsen efter høring af relevante organisationer oversendes til Folketingets Retsudvalg.

Randi Graabek

Fra: Claus Juul [CJuul@amnesty.dk]
Sendt: 27. marts 2006 10:58
Til: Justitsministeriet
Emne: Til Strafferetskontoret. Amnestys International høringssvar over udkast til anti-terrorlovforslag

Vedhæftede filer: Microsoft Word 4

Anti-terror-lovforsla
ghøringss...

Til Strafferetskontoret.

Ved brev af 24. marts 2006 fremsendte Amnesty International sit høringssvar over udkast til forslag til ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.).

Vi fremsender hermed for god ordens skyld også høringssvaret pr. email.

Med venlig hilsen
Claus Juul
Amnesty International

(See attached file: Anti-terror-lovforslaghøringssvar24marts2006[2].doc)

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730 - 0246

**amnesty
international**

Dansk Afdeling
Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

Tlf: 33 45 65 65
Fax: 33 45 65 66
E-mail: amnesty@amnesty.dk
Web: www.amnesty.dk
Giro: 4078470

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København, den 24. marts 2006

Vedrørende udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart. (J.nr. 2005-730-0246)

I udkast af 1. marts 2006 har regeringen fremsat forslag til lovændringer, som vil give politiets efterretningstjeneste udvidede beføjelser til efterforsknings- og overvågningsmæssige foranstaltninger til bekæmpelse af en række lovovertrædelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13.

Udkastet giver primært anledning til principielle bemærkninger om forslaget som helhed, men også til konkrete bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Generelle bemærkninger

Med lovforslaget vil regeringen give politiet (politiets efterretningstjeneste – herefter benævnt PET) en række yderligere efterforsknings- og overvågningsmæssige beføjelser i kampen mod terror og som konsekvens heraf svække den retlige beskyttelse af borgernes privatliv, herunder personlige og private oplysninger om dem.

Lovforslaget rejser efter Amnestys opfattelse to grundlæggende spørgsmål.

Behov for yderligere beføjelser til PET

For det første savner man angivelser af, at der er et dokumenteret, reelt behov for yderligere beføjelser til PET. Efter Amnestys opfattelse bør forslag om udvidede beføjelser – og lettere adgang – for PET (og indirekte FET) til at overvåge borgerne eller indhente fortrolige eller personfølsomme oplysninger om borgerne være ledsaget af klar dokumentation for, at de gældende regler ikke længere er tilstrækkelige.

Da "terror-pakken" fra 2002 blev vedtaget, skulle den angiveligt forsyne de danske myndigheder, herunder politiets efterretningstjeneste, med det fornødne beredskab til at imødegå terrorisme. I det foreliggende udkast til lovforslag anføres gentagne gange, at politiet – eller PET – skal have "de nødvendige redskaber" til at forebygge, afværge eller efterforske terrorisme. Det fremgår derimod ikke, hvorfor de beføjelser, som politiet fik i 2002, alligevel ikke er tilstrækkelige.

Der savnes en udtrykkelig angivelse af, hvorfor PET's nuværende muligheder for at efterforske eller overvåge borgerne ikke længere er tilstrækkelige. Der savnes ikke mindst angivelse af, hvorfor de retssikkerhedsgarantier – til beskyttelse af borgernes ret til privatliv - som hidtil har været anset som nødvendige og passende, ikke længere er nødvendige eller passende. Den brede henvisning i lovforslagets bemærkninger til den tværministerielle arbejdsgruppes vidtgående forslag i "Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror" af 3. november 2005 – om 49 forskellige muligheder for at øge overvågningen af borgerne - løfter efter Amnestys opfattelse ikke denne bevisbyrde.

Uden en angivelse af de konkrete hensyn, som har nødvendiggjort yderligere beføjelser til PET – og en svækkelse af kontrollen med adgangen til oplysninger om borgerne – må man efter Amnestys opfattelse principielt være skeptisk over for forslag om at give PET yderligere beføjelser til at overvåge borgernes privatliv.

Vedrørende afgrænsning af de relevante lovovertrædelser.

I forbindelse med "terrorpakken" fra 2002 blev det daværende lovforslag kritiseret for at mangle en præcis afgrænsning af gerningsindholdet i terrorisme-bestemmelsen, jf. nu straffelovens § 114, herunder at en lang række meget forskelligartede delikter havde samme strafferamme, nemlig fængsel op til livstid.

Det blev videre kritiseret, at bestemmelserne i straffelovens § 114a, om kriminalisering af enhver form for direkte eller indirekte økonomisk støtte til organisationer, som har terrorformål (eller både humanitære og terrorformål), og § 114b, den udvidede medvirkensregel om medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd til terrorisme efter § 114 eller indirekte eller direkte økonomisk støtte efter § 114a – populært kaldt "medvirken til medvirken" – var for upræcist afgrænset, for vanskelige at forudsige anvendelsen af.

Det blev især hævdet, at man kunne frygte, at bestemmelserne ville blive brugt som løftestang til indføre meget vide og ubestemte, skønsmæssige beføjelser til at foretage dispositioner af meget væsentlig og indgribende karakter for den enkelte borger.

Denne bekymring viser sig efter Amnestys opfattelse nu berettiget. Nærværende udkasts forslag til yderligere beføjelser til PET (og indirekte FET), og til svækkelser af den retlige beskyttelse af borgernes privatliv, henviser ikke til de enkelte bestemmelser eller stiller krav om en nærmere grovhed af den lovovertrædelse, som der er mistanke om, men indeholder alene en bred henvisning til "lovovertrædelser efter straffelovens kap. 12 og 13" – eller krav om en strafferamme på 1 år og 6 måneders fængsel (teleobservation) - hvorved man også omfatter andre lovovertrædelser end terror eller terror-relaterede handlinger efter straffelovens § 114-114b.

Der er altså ikke tale om, at de foranstaltninger, som politiet efter forslaget fremover skal kunne iværksætte (eller iværksætte uden videre) alene retter sig mod personer, hvor der er en vis, konkret mistanke om nærmere bestemt "terrorvirksomhed". Forslaget omhandler en væsentligt bredere vifte af lovovertrædelser, som også omfatter forhold, der ikke tidligere har nødvendiggjort udvidede beføjelser til politiet. Efter Amnestys opfattelse kunne man frygte, at nærværende forslag er begyndelsen på en glidebane, hvor politiet med tiden får en række yderligere beføjelser med mere og mere generelt holdte henvisninger til ønsket om effektiv kriminalitetsbekæmpelse.

Som eksempel på en sådan udglidning finder Amnesty anledning til at nævne den ændring af straffelovens § 306, om juridiske personers strafansvar for lovovertrædelser begået af en eller flere enkeltpersoner, som var en del af terror-pakken i 2002. Det fremgår af bemærkningerne til L 35 af 13. december 2001, (terror-pakken), at ændringen af straffelovens § 306 skete for at gennemføre FN's terrorfinansieringskonventionens artikel 5. Terrorfinansieringskonventionens artikel 5 pålægger

de kontraherende stater, at indrette deres lovgivning således, at juridiske personer kan gøres ansvarlige for handlinger omfattet af konventionens artikel 2. Artikel 2 beskriver en "forbrydelse" i konventionens forstand, som forsætlig tilvejebringelse eller indsamling af midler i den hensigt, eller med viden om, at midlerne skal anvendes til udføre en række (i bilag) nærmere beskrevne terroristiske eller terror-relaterede handlinger.

Efter ændringen af straffelovens § 306 er bestemmelsen anvendt til at idømme miljøorganisationen Greenpeace en bøde på 50.000 kr. som straf for, at en gruppe medlemmer af organisationen trængte ind i DLG's bygning (Dansk Landbrug- og Grovvarerelskab) på Vesterbrogade og hængte et banner ned fra bygningens tag, som opfordrede til boykot af genmodificerede fødevarer med teksten "Nej til GMO SVIN". De enkelte deltagere blev i sagens natur også hver især idømt en bøde for deres aktiviteter.

Uanset hvad man i øvrigt måtte mene om Greenpeace's miljøpolitiske aktivisme, kan det ikke betegnes som terrorisme. Det ser altså ud til, at en ændring af straffeloven, som blev indført med klar henvisning til kampen mod terror(-finansiering), i første omgang er blevet brugt til at bekæmpe noget, som ikke har med terrorisme at gøre – endsige kan betegnes som en alvorlig samfundsskadelig handling.

II. Konkrete bemærkninger

Ad forslaget til ny § 110a i retsplejeloven.

Efter forslag til ny § 110, stk. 2, skal Politiets Efterretningstjeneste kunne indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, hvis efterretningstjenesten skønner, at oplysningerne kan have betydning for arbejdet med at forebygge og efterforske overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Efter forslag til § 110a, stk. 1, foreslås det videre, at Politiets Efterretningstjeneste skal kunne videregive de således indhentede oplysninger til Forsvarets Efterretningstjeneste

Forslaget til ny § 110a, stk. 2, indebærer en ophævelse af beskyttelsen af rent private oplysninger om borgerne efter forvaltningslovens § 28, stk. 1. Efter denne bestemmelse kan videregivelse alene ske, hvis det sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår, eller videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

På tilsvarende vis ophæves beskyttelsen af "andre fortrolige oplysninger" efter forvaltningslovens § 28, stk. 3, hvorefter videregivelse af de fortrolige oplysninger alene kan ske, når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe.

Det foreslås videre, at man opgiver den beskyttelse, som ligger i datalovens regler, hvor videregivelse af personlige oplysninger kræver, at videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, som klart overstiger hensynet til de interesser, som begrunder hemmeligholdelse.

Fremover er det eneste krav, der kan stilles ved PET's anmodning om fortrolige personoplysninger fra andre myndigheder, at PET *selv* vurderer, at oplysningerne *kan have betydning for* varetagelsen af tjenestens opgaver i forbindelse med forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Efter Amnestys opfattelse er kriteriet "kan have betydning" tilnærmelsesvis tomt, og det indebærer ikke nogen reel beskyttelse af de fortrolige eller rent private oplysninger. Amnesty savner en rimelig angivelse af, hvorfor PET's arbejde ikke længere kan forenes med kravet om en saglig, konkret begrundelse for et eventuelt ønske om adgang til andre myndigheders fortrolige oplysninger.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, side 20, at den tværministerielle arbejdsgruppe har anført, at "videregivelse af oplysninger efter arbejdsgruppens opfattelse vanskeliggøres af den konkrete skønsmæssige vurdering, der i hvert enkelt tilfælde skal foretages i forbindelse med videregivelse af personoplysninger." Amnesty er ikke enig i denne opfattelse. Amnesty finder, at det netop er hensigten med de nuværende regler - at de skal forhindre vilkårlig, bredspektret indsamling af personlige oplysninger, som ikke er begrundet i konkret mistanker om kriminelle forhold. Efter Amnestys opfattelse er der ikke anført noget i bemærkningerne, som overbeviser om, at det ikke også fremover vil være det bedste værn af borgernes retssikkerhed, at PET også fremover skal angive den konkrete interesse, tjenesten har i nogle givne oplysninger om en borger.

Amnesty vil derfor fraråde, at man vedtager den foreslåede model, hvorefter de myndigheder, som modtager en anmodning om videregivelse af personlige/fortrolige oplysninger fra PET, (ifølge bemærkningerne) ikke længere skal foretage nogen selvstændig vurdering af, om videregivelsen er tilstrækkeligt konkret begrundet i de fornødne samfundsmæssige interesser, men helt og holdent forlade sig på PET's tilkendegivelse af, at oplysningerne kan have betydning for PET's arbejde i forhold til straffelovens kapitel 12 og 13.

Amnesty skal videre anføre, at det må vække bekymring, at den foreslåede bestemmelse efter bemærkningerne side 28, omhandler "tjenestens samlede opgaver, således som de er gengivet i nuværende og kommende retningslinjer mv. for tjenestens virksomhed."

Det anføres således i bemærkningerne side 28: "Bestemmelsen vil således kunne anvendes dels i relation til tjenestens egentlige antiterrorvirksomhed mv., dels i relation til *andre opgaver i tjenesten* (vores udhævning), herunder de opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet, som tjenesten vil overtage fra Rigspolitechefens Nationale Efterforskningsstøttecenter, jf. anbefaling nr. 5 i rapporten om det danske samfunds indsats og beredskab mod terror."

Lovforslaget vil med andre ord indføre nye beføjelser til PET, med henvisning til antiterrorarbejdet, men give mulighed for at lade de nye beføjelser anvende til andre opgaver også. De bekymringer, som kritikere angav i 2002 om, at terrorlovgivningen og -beredskabet måtte frygtes at blive anvendt som løftestang til indskrænkninger i borgernes retssikkerhed, kunne herefter se ud til at være berettigede.

Om videregivelse af oplysninger mellem PET og FET.

Efter Amnestys opfattelse forstærkes betænkelighederne ved den næsten vilkårlige adgang efter forslag til § 110 a, stk. 2, for PET til at indhente personlige/fortrolige oplysninger fra andre myndigheder, når der henses til den adgang, som regeringen efter forslaget til retsplejelovens § 110a, stk. 1, vil give PET til at videregive oplysninger til FET. Også her er det eneste krav, at det skønnes, at oplysningerne vil kunne have betydning for tjenesternes arbejde. (Det oplyses i bemærkningerne, at der vil blive fremsat en forslag til lovændring, som vil give FET en tilsvarende adgang til at videregive personlige/fortrolige oplysninger til PET).

I bemærkningerne, side 26, udtrykkes den meget lempelige adgang således: "Bestemmelsen i § 110 a vil gøre det muligt for Politiets Efterretningstjeneste at videregive oplysninger til Forsvarets Efterretningstjeneste samt indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, uden at der i

hvert enkelt tilfælde skal foretages en nærmere konkret vurdering i forhold til de enkelte oplysninger.”

Efter Amnestys opfattelse er det væsentligste ved § 110a, at det bliver muligt for Politiets Efterretningstjeneste at indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder og videregive dem til Forsvarets Efterretningstjeneste, uden at der i hvert enkelte tilfælde skal foretages en nærmere konkret vurdering i forhold til de enkelte oplysninger.

Ud fra hensyn til retssikkerheden for borgere her i landet ville det have været ønskeligt, om lovforslagets bemærkninger havde redegjort for, hvad man i givet fald forestiller sig, at de pågældende oplysninger kan eller skal bruges til. Det ville have været på sin plads, om det havde fremgået udtrykkeligt, om bestemmelsen reelt betyder, at PET kan indhente oplysninger af personlig/privat/fortrolig karakter om borgere her i landet, give dem videre til FET, som så på sin side kan give dem videre til sine samarbejdspartnere i andre lande, hvor vi ikke har kontrol med, hvad oplysningerne bliver brugt til, herunder om de gives videre til efterretningstjenester i ikke-demokratiske lande - som led i den globale kamp mod terror.

Amnesty skal anbefale, at denne del af forslaget forkastes, at den nuværende regulering af udveksling af mellem myndighederne af personlige oplysninger om borgerne bevares.

Ad forslag til ny § 783, stk. 2, i retsplejeloven.

Efter forslaget skal politiet i forbindelse med efterforskning af en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 fremover kunne indhente en dommerkendelse til aflytning af en person i stedet for, som nu, et eller flere konkrete telefonnumre. Det angives i bemærkningerne, at den teknologiske udvikling har nødvendiggjort denne ændring, idet enhver i dag kan anskaffe sig flere nye mobiltelefonnumre hver eneste dag – hvilket efter de gældende regler betyder, at politiet skal indhente dommerkendelse om aflytning af hvert enkelt telefonnummer.

Det forekommer på den baggrund rimeligt, at politiet kan indhente en dommerkendelse, som giver tilladelse til aflytning af en bestemt person i en nærmere bestemt periode – med de telefonnumre/forbindelser, som den pågældende måtte vælge at anskaffe sig. Det fremgår i øvrigt af bemærkningerne, at forslaget ikke i øvrigt tænkes at indebære lempelser i adgangen til at aflytte en person eller i domstolskontrollen med aflytningen.

Det fremgår af bemærkningerne side 43, at en kendelse om aflytning af en person – det vil sige de telefoner, som den pågældende måtte bruge – også kan indebære aflytning af *andres* telefoner (antageligvis uanset om de i øvrigt er under mistanke for deltagelse i de aktiviteter, som begrunder foranstaltningen). Efter Amnestys opfattelse må aflytning af ”andres” telefoner forudsætte en særskilt dommerkendelse herom. I modsat fald vil lovændringen indebære en svækkelse af retssikkerheden for personer, som kender en ”terrormistænkt”.

Efter Amnestys opfattelse savner man tillige oplysninger om, hvad der skal ske med de oplysninger, som man ved aflytning af ”andres” telefoner får om den ikke-mistænkte indehaver af telefonen.

Ad forslag til ny § 788, stk. 4 i retsplejeloven.

Efter forslaget udvides adgangen til at unnlade underretning af personer, som har været aflyttet, således, at underretning kan unnlades, såfremt det findes, at hensynet til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder taler imod underretning.

Amnesty har ikke nogen særlig "efterforskningsteknisk" sagkundskab og kan derfor ikke umiddelbart vurdere, om man ofte vil komme i en situation, hvor underretning af den, som har været aflyttet, medfører, at (nye) metoder/teknikker afsløres for de kriminelle subkulturer, der er under overvågning.

Det afgørende må efter Amnestys opfattelse være, at den primære grund til at undlade underretning – helt eller i en periode - fortsat bør være den, som allerede angives i bestemmelsen – nemlig at underretning vil være til skade for den videre efterforskning eller for efterforskningen i en anden sag. Hvis der ikke er et sådant, konkret hensyn i en sag, bør hensynet til hemmeligholdelsen af politiets metoder efter Amnestys opfattelse ikke kunne benyttes som en standardbegrundelse uden reelt indhold.

Ad forslag til ny § 791, stk. 5, i retsplejeloven.

Amnesty har ikke bemærkninger til dette forslag ud over, at det ses, at teleobservation i følge strafferammen på fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover ikke alene vil kunne bruges i forbindelse med forebyggelse eller efterforskning af terror, men en ganske bred vifte af forskelligartede lovovertrædelser. Efter Amnestys opfattelse kunne der være god grund til fremover at overvåge, hvor ofte ændringer i retsplejeloven eller den materielle strafferet sker med henvisning til terrorbekæmpelse, men hvor der reelt åbnes for indgreb i forbindelse med helt andre forhold.

Ad forslag til ny § 791c i retsplejeloven.

Ud fra beskrivelsen i bemærkningerne af betingelserne for anvendelse af kortvarig forstyrrelse eller afbrydelse af radio- eller telekommunikation i et område har Amnesty ikke bemærkninger til forslaget om at give politiet denne mulighed.

Amnesty er dog ikke enig med bemærkningerne i, at underretning af de personer, som måtte have været påvirket af afbrydelsen eller forstyrrelsen, ikke er praktisk gennemførlig. Efter Amnestys opfattelse ville en erklæring/underretning om indgrebet i relevante nyhedsmedier kunne fungere som en passende underretning.

Ad forslag om ny §§ 4a og 4b i lov om forbud mod tv-overvågning.

Amnesty har ikke alvorlige indvendinger mod tv-overvågning inden for den eksisterende lovgivnings rammer, så længe borgerne fortsat klart og tydeligt gøres bekendte med, at en given lokalitet er tv-overvåget, og der er klare regler om den efterfølgende opbevaring, anvendelse og destruktion af de indsamlede data.

Ad forslag om ny § 148 a i lov om luftfart.

Efter Amnestys opfattelse ville fastsættelse af en generel pligt for flyselskaberne til at opbevare passagerlister et år bagud være velbegrunder af hensyn til eventuel efterforskning og uproblematisk, hvis man i øvrigt fastsætter krav om angivelse af konkret mistanke mv. og indhentelse af dommerkendelse efter retningslinjer som ved aflytning el.lign.

På tilsvarende vis kunne man indføre en pligt for selskaberne til at udlevere aktuelle passagerlister (eventuelt som en særlig, overvåget online-adgang), under forudsætning af, at der angives en konkret mistanke og indhentes en, eventuelt efterfølgende, dommerkendelse herom. Der kunne også tænkes situationer, hvor PET indhenter en dommerkendelse til at anmode flyselskaberne om underretning om bestemte personers rejseaktivitet eller rejsemønstre – på grundlag af konkret mistanke om terrorvirksomhed.

En sådan ordning ville efter Amnestys opfattelse tilgodese alle relevante behov for både forebyggelse og efterforskning af terror - samtidig med, at man kunne tilgodese hensynet til beskyttelsen af borgerens ret til privatliv.

Forslaget lægger imidlertid op til en mere radikal løsning. Efter forslaget skal PET til enhver tid – uden retskendelse, uden (angivelse af) konkret mistanke, uden efterfølgende prøvelse af om, at indgrebet havde fornøden begrundelse – kunne forlange aktuelle bookinglister og passagerlister – eller selv have direkte adgang til selskabernes edb-systemer.

I udkast til lov om luftfart, § 148a, stk. 4, foreslås det således: ”Transport- og Energiministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes adgang til luftfartsselskabernes bookingsystemer til brug for forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.”

Denne bemyndigelsesbestemmelse skal ifølge bemærkningerne bruges til at indgå aftale om en (efter ordlyden) fri adgang til på et hvilket som helst tidspunkt at gennemse alle afgang/ankomster fra danske lufthavne – uden domstolskontrol, uden krav om mistanke og uden en proportionalitetsafvejning mellem hensynet til beskyttelsen af borgernes privatliv og samfundets interesse i at kunne foretage det *konkrete* indgreb.

En sådan ureguleret adgang – som kun har en bred henvisning til, at det skal ske for at bekæmpe lovovertrædelser efter straffelovens kapitel 12 og 13 – kan ikke beskrives som konkret forebyggelse, men snarere som generel overvågning af borgernes rejseaktivitet og rejsemønstre.

Man savner i forslaget en redegørelse for, hvordan det sikres, at der ikke foretages overvågning ud fra irrelevante eller ulovlige kriterier (for eksempel af kontroversielle personer, som ikke er terrormistænkte), og for, hvordan det sikres, at oplysningerne ikke bruges til uvedkommende formål.

Videre savner man angivelse af, hvordan det sikres, at de oplysninger, som PET måtte få i hænde gennem de beskrevne rutinemæssige overvågninger – om at X er rejst fra Danmark og forventes at lande i Y-land, (se bemærkningerne s. 79, sidste afsnit), ikke (via FET) videregives til andre landes efterretningstjenester og dér misbruges til overgreb på menneskerettighederne.

Endelig savner man – også her – en udtrykkelig angivelse af de forhold, som bevirker, at PET's arbejde på dette område ikke ville være praktisk foreneligt med krav om dommerkendelse og konkret mistanke mod nærmere angivne personer. Uden en angivelse af, hvad det er for hensyn, som begrundet en betragtelig udvidelse af PET's beføjelser, og uden en tilsvarende kontrolmekanisme til beskyttelse af borgernes rettigheder, må man efter Amnestys opfattelse være skeptisk over for forslaget.

Med venlig hilsen

Hanne Pilegaard
Chef for Kampagne- og policyafdelingen

Claus Juul
Juridisk konsulent

Randi Graabek

Fra: Per Henriksen [per@prosa.dk]
Sendt: 24. marts 2006 13:39
Til: Justitsministeriet
Emne: Høringssvar omkring styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m v.

Vedhæftede filer: høringssvar - retsplejeloven.doc

høringssvar -
retsplejeloven.d...

Hermed fremsendes PROSAs høringssvar

Mvh.

Per Henriksen

Per Henriksen
Kommunikations- og kampagnechef
Tlf. 2 8888 125

PROSA - Forbundet af It-professionelle
Ahlefeldtsgade 16
1359 København K.
Tlf. 33 36 41 41

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

København den 24. Marts 2006

Til
Justitsministeriet
jm@jm.dk

Høringssvar fra PROSAs omkring det den 1 . Marts 2006 udsendte Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart.

Vi ser de påtænkte ændringer i retsplejeloven som ganske problematiske, fordi de vil kunne åbne op for at samkøre registre i et meget betydeligt omfang – og dette uden at indhente dommerkendelse. Der står således i forslaget til lov at "...Politiets efterretningstjeneste kan indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder i det omfang, videregivelsen kan have betydning for varetagelse af tjenesternes opgaver...".

Vi har noteret os, at denne bemyndigelse ikke kun gives til efterforskning af terror; men mere generelt til også at omhandle anden grænseoverskridende kriminalitet.

Det ser for os ud til der tildeles udvidede beføjelser som Politiet og Efterretningstjenesterne tildeles, ikke står i et rimeligt forhold (proportionalitet) til indskrænkningerne i privatlivets fred og registreringen af den enkelte borger. Forslaget lægger op til at det fremover skal være en betydelig frihed for myndighederne til at afgøre hvor omfattende registreringen skal være og dermed hvor meget den enkelte borgers frihedsrettigheder og privatliv skal indskrænkes. .

Desuden udvides muligheden for at overvåge elektronisk kommunikation endnu en gang, denne gang "...Uanset hvilke kommunikationsmedier, den pågældende måtte vælge...". Det er værd at bemærke, at muligheden for bruge stærk kryptering gør, at denne overvågning af terrorister i praksis kan vise sig værdiløs. Og at der er en risiko for, at det først og fremmest bliver almindelige mennesker og mindre erhvervsvirksomheder der af denne vej bliver overvåget. Og at mulighederne for reelt at forebygge et evt. terrorangreb reelt ikke forøges.

Vi har det principielle synspunkt – at overvågning og registrering af borgere forudgående skal ske ved en retskendelse. Det er principielt betænkeligt hvis overvågning og registrering alene kan begrundes med en løs mistanke eller et overordnet formål, og uden en konkret begrundelse.

I betragtning af at det politiske formål med dette forslag til lovændring er at imødegå terrorhandlinger mener vi, at det er betænkeligt, at det overvågning kan iværksættes for en lovovertrædelse der kan medføre fængsel i helt ned til 1 år og 6 måneder. Dette forekommer at være helt ude af proportion med det politiske formål. Alvorlige overtrædelser af terrorbestemmelser vil have en lang større strafferamme og det er sådanne overtrædelser der bør fokuseres på.

Det er for PROSA helt afgørende at borgerne har tillid til at digitaliseringen og til at de registrerede data ikke misbruges. Danskerne har i dag en stor tillid til statsmagten fordi borgerne generelt anser retssikkerheden for at være betryggende. Opstår der alvorlig mistillid, kan dette få store konsekvenser for den danske ikt-udbygning og udvikling. Denne udvikling har stor betydning for Danmark konkurrenceevne og mulighederne for at udvikle velfærdssamfundet. Det bør derfor

vurderes politisk om den påtænkte lovændring kan forårsage alvorlige skadevirkninger på dette område.

Endeligt vil vi forslå at, hvis man vælger at gennemføre et indgreb der forøger Politiet og Efterretningstjenesternes mulighed for at overvåge og registrere borgerne, begrundet med den aktuelle vurdering af mulighederne for et terrorangreb, loven gøres tidsbegrænset; f.eks. sådan at loven skal genfremsættes i hver valgperiode. Det vil efter PROSAs opfattelse være den bedste garanti for, at der fremover sker en parlamentarisk behandling og afprøvning af, om de udvidede beføjelser som Politiet og Efterretningstjenesterne tildeles, står i et rimeligt forhold (proportionalitet) til indskrænkningerne i privatlivets fred og registreringen af den enkelte borger.

Med venlig hilsen

Peter Ussing og Per Henriksen
PROSA

24. MAR 2006

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr.: 2006-000-198 / LL 291

Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888
Telefax: 3343 0006

Web: www.politi.dk

Ved skrivelse af 1. marts 2006 (sagsnr. 2005-730-0246) har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (stærkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.).

I den anledning skal Rigspolitiet udtale følgende:

Rigspolitiet er enig i, at der er behov for at forbedre politiets muligheder for at forebygge, efterforske og bekæmpe terrorhandlinger, og kan derfor overordnet tilslutte sig de foreslåede ændringer.

Efter Rigspolitiets opfattelse bør det imidlertid sikres, at disse forbedrede efterforskningsmuligheder i relevant omfang ligeledes vil kunne anvendes over for andre former for alvorlig, grænseoverskridende og organiseret kriminalitet, medmindre helt særlige grunde med vægt taler imod dette.

Rigspolitiet skal på denne baggrund særligt pege på, at muligheden for, at en retskendelse om indgreb i meddeleleshemmeligheden kan være rettet mod personen og ikke kommunikationsmidlerne (den foreslåede bestemmelse, der indsættes som nyt stk. 2 i retsplejelovens § 783), bør udvides til at omfatte andre former for alvorlig kriminalitet, navnlig narkotikakriminalitet efter straffelovens § 191.

Rigspolitiet skal i den forbindelse oplyse, at den teknologiske udvikling m.v. som beskrevet i lovudkastet har medført, at det i stigende grad ikke blot på terrorom-

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005NR. 730-0246

27 MRS. 2006

rådet, men i nok så høj grad ved den øvrige alvorlige kriminalitet er nødvendigt for politiet at iværksætte indgreb på øjemedet, jf. retsplejelovens § 783, stk. 3, når det konstateres, at en person, hvis telefon m.v. aflyttes i henhold til retskendelse, skifter kommunikationskanal til en anden telefon m.v.

Det er således Rigspolitiets opfattelse, at en ændring, hvorefter retskendelse om indgreb i meddelelshemmeligheden kan være rettet mod personen og ikke kommunikationsmidlet, reelt har begrænset principiel betydning, men løser et praktisk problem, der ikke var eksisterende, da det nuværende regelsæt blev indført i midten af 1980'erne. Der er således ikke tale om en udvidelse af politiets adgang til at foretage telefonaflytning, men om en forenkling af den formelle procedure med hensyn til iværksættelsen af indgrebet.

For så vidt angår den foreslåede § 783, stk. 2, i retsplejeloven bør der – ud over henvisningen til retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3, om indhentning af teleoplysninger – tillige indsættes en henvisning til retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3, om indhentning af teleoplysninger. Baggrunden herfor er, at der er en sådan sammenhæng mellem telefonaflytning og teleoplysning, jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1 og nr. 3, at begge bestemmelser bør være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

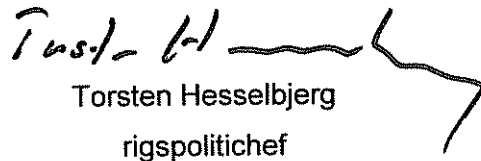
Det bemærkes i den forbindelse, at selve telefonaflytningen ikke giver tilstrækkelig efterforskningsmæssigt udbytte, hvis ikke teleoplysningerne også kendes. Endvidere kan nævnes, at det tekniske udstyr, herunder IT-udstyr, der anvendes i forbindelse med telefonaflytning, medfører, at der altid modtages kaldsdata (teleoplysninger) sammen med kaldsindhold (selve telefonaflytningen). På denne baggrund anmodes i praksis altid tillige om rettens kendelse til teleoplysninger i forbindelse med en anmodning om rettens kendelse til telefonaflytning. Hertil kommer, at det ud fra et proportionalitetshensyn bør være muligt at indhente teleoplysninger på en person i de tilfælde, hvor der ikke er behov for telefonaflytning, idet indhentning af teleoplysninger må anses for et mindre indgribende indgreb i meddelelshemmeligheden end telefonaflytning.

Endelig bør det af bemærkningerne til den foreslåede § 783, stk. 2, fremgå, at politiet tillige kan underrette retten om de f.eks. IMEI- eller IMSI-numre, som er blevet aflyttet. Der kan således være tilfælde, hvor telefonnummeret ikke kendes, men hvor f.eks. IMEI- eller IMSI-numre kendes. På denne baggrund kan der være behov for, at retten kan underrettes om, hvilke IMEI- eller IMSI-numre der er blevet aflyttet. Det bemærkes, at der i dag kan indhentes rettens kendelse til telefonaflytning, hvor f.eks. IMEI-nummeret er anført, hvis telefonnummeret ikke er kendt på tidspunktet for rettens kendelse.

Side 3

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg
rigspolitichef

POLITIFULDMÆGTIGFORENINGEN

www.polfm.dk

Justitsministeriet
Strafferetskontoret

Vedr. sagsnr. 2005-730-0246 - styrkelse af indsatsen mod terrorisme.

Justitsministeriet har anmodet foreningen om en udtalelse vedr. et forslag til ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart..

Foreningen skal i den anledning fremkomme med følgende bemærkninger:

Ad forslag til ændring af retsplejelovens § 783, stk. 2

Selvom det også efter den foreslåede bestemmelse fortsat er retten, der afsiger kendelse om aflytning af en persons telefon, flyttes vurderingen af hvilke telefoner politiet efterfølgende vil gøre indgreb overfor, reelt over til politiet, således at retten først op til 4 uger senere kan tage stilling til berettigelsen af indgrebet. I realiteten er der tale om en periculum in mora situation, hvor man har forlænget forelæggelsespligten i forhold til den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 783, stk. 3. Hvorvidt hensynet til terrorbekæmpelse tilsiger en sådan ændring, må efter foreningens opfattelse bero på en ren politisk vurdering, som foreningen ikke ifølge sin strategi på det retspolitiske område ikke tager stilling til.

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Foreningen skal dog ikke undlade at bemærke, at erfaringer fra efterforskning af kriminalitet uden for straffelovens kap. 12 og 13 - f.eks. narkotikakriminalitet, har vist at den nugældende *periculum in mora* regel har kunne løse de efterhånden helt dagligdags forekommende tilfælde, hvor mistænkte hele tiden skifter mobiltelefoner. Men der hersker ingen tvivl om, at de arbejdsmæssige belastninger, der er omtalt under bemærkningerne i pkt. 3.2.1, også er velkendte i forbindelse med bekæmpelse af anden alvorlig kriminalitet.

Ad forslag til ændring af retsplejelovens § 788, stk. 4.

Det er foreningens opfattelse, at den foreslåede regel er særdeles velbegrundet set i lyset af reglen i retsplejelovens § 729 c, stk. 1, nr. 6. Personer, der beskæftiger sig med kriminalitet, omfattet af straffelovens kap. 12 og 12 samt personer, der i øvrigt begår organiseret kriminalitet er meget bevidste om politiets efterforskningsmetoder. Ved planlægningen af deres kriminelle forehavender søger disse persongrupper således at tage højde for de tekniske efterforskningsmuligheder, som politiet kan benytte. Skal det fortsat være muligt for politiet og anklagemyndigheden effektivt at kunne bekæmpe disse former for kriminalitet, bør man indføre en regel som den foreslåede.

Ad forslag til ændring af retsplejelovens § 791a.

Som det fremgår af bemærkningerne under pkt. 4.3.1 benytter politiet sig allerede i dag af de muligheder der er for stedfæstelse/skygning ved hjælp af mobiltelefoner. Det forekommer derfor foreningen hensigtsmæssigt, at der nu sker en udtrykkelig lovregulering af området.

Ad forslag til ny bestemmelse i retsplejelovens § 791 c.

Foreningen kan støtte, at der, indenfor de snævre rammer, der er opstillet, skabes lovhjemmel til, at politiet kan forstyrre eller afbryde radio-eller telekommunikation i et

område, hvis der er afgørende grunde til det med henblik på at forebygge, at der i et område bliver begået en lovovertrædelse med en strafamme på 6 år eller derover eller forbrydelser omfattet af strfl. kap 12 og 13.

Foreningen skal dog gøre opmærksom på, at den foreslåede formulering af 791 c, kan indsnævre den allerede efter nugældende retspraksis eksisterende mulighed for at afbryde en telefonforbindelse eller anden telekommunikationslinie.

Fra retspraksis kan således nævnes afgørelsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1996.1468 H, hvor politiet opnåede rettens kendelse for, at en mobiltelefonforbindelse, som mistænkte havde, og som det ikke var muligt at aflytte, kunne afbrydes med det sigte at mistænkte i stedet ville være henvist til at benytte en fastnettelefon, som politiet havde tilladelse til at aflytte.

Videre kan nævnes, at Københavns Politi i forbindelse med Danmarks formandskab for EU i en kendelse, afsagt af Københavns Byret den 11.12.2002 fik tilladelse til at beslaglægge et domæne på Internettet, hvorfra der blev foretaget omfattende forstyrrelse Udenrigsministeriets hjemmeside, hvorfra der løbende blev informeret om forløbet af det afsluttende topmøde. Forstyrrelserne var så omfattende, at de blev henført under straffelovens § 193, stk. 1.

Det forekommer foreningen meget uheldigt, hvis de hidtil eksisterende muligheder afskæres, som følge af den foreslåede bestemmelse.

Ad forslag til ændringer i lov om forbud om tv-overvågning.

Foreningen kan i det hele tilslutte sig forslaget. Blandt foreningens medlemmer opleves det ofte meget frustrerende, at billedoptagelser foretaget ved hjælp af lovligt opsat overvågningsudstyr, i praksis ikke kan udnyttes som bevis på grund af en ringe billedkvalitet.

Ad forslag i lov om luftfart.

Foreningen har ingen særlige bemærkninger til forslaget.

København den 24. marts 2006

P.f.v.

Carsten Egeberg Christensen
politiadvokat

Randi Graabek

Fra: kirsten@retspolitik.dk
 Sendt: 24. marts 2006 18:23
 Til: Justitsministeriet
 Emne: OBS TILLÆG Høringsudtalelser fra Dansk Retspolitisk Forening

Vedhæftede filer: DRF foelgebrev_2005_793_0026.pdf; DRF hoeringsudtalelse _1 af 2 straffelovrådet_2005_793_0026.pdf; DRF hoeringsudtalelse_2 af 2_udleveringsloven_2005_793_0026.pdf

DRF

DRF

DRF

brev_2005_793_00:ingsudtalelse _1 af rningsudtalelse_2 af

Til Justitsministeriet, Helle H. Krogsøe

Ved en fejl, er den forkerte elektroniske fil blevet fremsendt for hvad angår 2005-793-0026 Strafferådsudvalgets betænkning og ændring af udleveringsloven.

Det beklager jeg meget, og håber herved, at få rettet op på denne forvikling.

Vedhæftet er således nu:

1/følgrebrev 2005-793-0026

2/høringsudtalelse om straffelovrådets betænkning 2005-793-0026 3/høringsudtalelse om udleveringsloven 2005-793-0026

På grund af denne forvirring håber jeg, at Ministeriet vil bekræfte, at de korrekte filer for hvad angår 2005-793-0026 nu er fremkommet.

Alle høringssvarene er i de korrekte udgaver indleveret personligt til Ministeriet d.d.

med venlig hilsen
 Kirsten Christensen

Til Lovafdelingen, Helle H. Krogsøe

Hermed Dansk Retspolitisk Forenings udtalelser til j. nr. 2005-730-0245 og j. nr. 2005-793-0026.
 Samme høringer er d.d. afleveret i Ministeriet.

mvh
 Kirsten Christensen

Kirsten Christensen
 Sekretær
 Dansk Retspolitisk Forening
 www.retspolitik.dk
 kirsten@retspolitik.dk

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
 Lovafdelingen

2005 NR. 730 - 0246

den 23. marts 2006

HØRINGSUDTALELSE

fra

Dansk Retspolitisk Forening

Vedr. Justitsministeriets høring om Straffelovrådets betænkning om det strafferetlige værn mod terrorisme (med forslag til anti-terrorlovgivning) (ad j.nr. 2005-793-0026 – del 1 af 2).

På vegne af Dansk Retspolitisk Forening (DRF) skal vi hermed fremkomme med nedenstående udtalelse til den tilsendte betænkning:

1. Generelt

1.1 Straffelovrådets udtalelse lægger sig tæt op ad Justitsministeriets overvejelser som fremsat i to notater, der har været sendt til Retsudvalget, men som ikke findes i høringsmaterialet. Man må gå ud fra, at de væsentligste dele er citeret i Straffelovrådets betænkning. Rådet har især beskæftiget sig med, i hvilket omfang en række konventioner, som Danmark har tiltrådt, kræver ændringer i dansk (straffe-) lovgivning.

1.2 Rådet har dog også svaret på, om det ser grund til andre straffelovsændringer end de af Justitsministeriet omtalte. Det finder rådet ikke anledning til (kap. 4, s. 50-51¹).

1.3. Specielt bemærkes, at Rådet ikke ser noget behov for en selvstændig kriminalisering af modtagelse af økonomiske midler fra en terrororganisation, idet man finder de eksisterende bestemmelser tilstrækkelige.

1.4. Rådet finder kun behov for nogle få ændringer som følge af de nævnte konventioner – de allerfleste indføres i kap. 13 i tilslutning til de for nylig vedtagne antiterrorbestemmelser i § 114 ff. som nye §§ 114a-e.

1.5. Dog foreslås også en ny formulering af en § 192b til gennemførelse af strafbarheden omkring omgang med nukleart materiale, idet man på enkelte punkter finder den gældende § 183 utilstrækkelig (se nedenfor).

1.6. På enkelte punkter går Rådet dog videre end krævet af konventionerne og Europarådets anti-terrorafgørelse. Nemlig ved at ville kriminalisere den, der lader sig hverve og den, der lader sig oplære (træne mv.) til terror. I § 192b indføres desuden en straf for uagtsomhed, hvilket også er videregående.

1.7. Endelig bemærkes, at Rådets flertal går imod Vagn Greves mindretalsudtalelse, der peger på risikoen for usikkerhed og udvidelse af det strafbare område via et mere bredt forsøgs- og medvirkensbegreb end sædvanligt i dansk ret.

---

¹ De anførte sidetal henviser i det følgende til Straffelovrådets betænkning i den anførte udgave

På denne baggrund foreslår VG, at forsætskravene skærpes i de bestemmelser, der omfatter handlinger, der ligger langt fra de fuldbyrdede "terror-handlinger", herunder særligt forslagene til nye §§ 114c (om straf for hvervning (stk. 1 og stk. 2) og for at lade sig hverve (stk. 3) samt § 114d (om oplæring/træning til terrorhandling, stk. 1 og stk. 2)

DRF er enig med Vagn Greve i hans forslag om skærpede forsætskrav (hensigt) u h t de pågældende bestemmelsers vidtgående anvendelsesområde – på handlinger, der kan have en ganske upåfaldende og i visse tilfælde endog lovlig karakter, jfr. nærmere nedenfor ad de enkelte bestemmelser.

2. Vedrørende de enkelte forslag til lovændringer (de øvrige overvejelser udelades) bemærkes:

2.1. Den "tungeste" del af forslagene findes i en ny formulering af § 114a, der foreskriver forhøjede strafferammer (forhøjelse med indtil det halve) i visse tilfælde, hvor der er tale om en række særligt kvalificerede overtrædelser af en blandet række konventioner, som Danmark har tiltrådt. Det drejer sig om i forvejen kriminaliserede handlinger i forbindelse med konventioner om følgende emner:

Nr. 1. Flykapring m.v.

Nr. 2. Forbrydelser mod internationale organisationer og deres repræsentanter

Nr. 3. Gidseltagning

Nr. 4. Fysisk beskyttelse af nukleare materialer

Nr. 5. Ulovlige handlinger mod søfartssikkerheden og platforme fastgjort til kontinentalsoklen)

Nr. 6. Konventionen vedr. bekæmpelse af terrorbombninger imod offentlige faciliteter m.v.

I denne forbindelse kræver konventionen, at der også straffes for forsøg og medvirken til en af de nævnte forbrydelser, således at en person medvirker til, at en gruppe personer, der handler med et fælles formål, begår en eller flere af de nævnte forbrydelser. Denne medvirken skal være forsætlig og skal enten foretages i den hensigt at fremme gruppens generelle virksomhed eller formål eller foretages med viden om, at gruppen har til hensigt at begå den eller de pågældende lovovertrædelser.

Det anføres i Straffelovrådets bemærkninger, at indføjelser af § 114a i kapitel 13 (der herefter foreslås tillagt en bredere overskrift, således at "terrorhandling" inddrages) vil have den afledede effekt, at området for straffelovens § 136, stk. 2 (om straf for billigelse af forbrydelser), udvides, så den fremover (med bøde eller fængsel indtil 2 år) tillige rammer den, der udtrykkeligt billiger handlinger omfattet af (den nye) § 114a

Hermed vil der således blive foretaget yderligere et indgreb i ytringsfriheden, hvilket ikke forekommer at stemme overens med regeringens, især statsministerens forsvar for en robust ytringsfrihed i Danmark

I øvrigt anføres det i straffelovrådets overvejelser, at forslaget alene skal omfatte handlinger, der efter Europarådskonventionen skal anses for terrorhandling, og som ikke allerede er omfattet af § 114, og blot etablerer sidestruerammer med forhøjet straf for forbrydelser af særlig alvorlig karakter med angivelse af kriterier herfor, hvorimod der ikke er tale om egentlige nykriminaliseringer

2.2. Forslagene til nye §§ 114b, c, d, og e – henholdsvis om økonomisk støtte m.v., om hvervning, om oplæring til terrorhandling og lignende samt "fremme i øvrigt" af sådanne handlinger – omfatter handlinger, hvor der ikke kan straffes efter den gældende § 114 eller den foreslåede § 114a, idet der ikke er forsæt til at forsøge og/eller medvirke til at begå *konkretiserede* handlinger (i så fald skal der nemlig straffes efter § 114). Er der forsæt til ikke-konkretiserede handlinger (er der f.eks. kun

tale om økonomisk støtte til en terrorgruppe som sådan, falder det ind under den foreslåede (nye) § 114b -se bemærkningerne til lovforslaget s. 61).

2.3 Forslaget til ny § 114b (økonomisk støtte) svarer til gældende § 114a, men er i forhold til denne udvidet således, at den også omfatter fremme af enkeltpersoners virksomhed. Men en tilføjelse af en henvisning til den foreslåede nye § 114a indebærer, at det e.o. tillige kan være strafbart at yde økonomisk støtte m.v. til en person, gruppe m.v., der begår *eller har til hensigt at begå* (vor kursivering) handlinger som omtalt i § 114a.

Udtrykket "har til hensigt at begå." indebærer i sig selv en række tvivlsspørgsmål om forsættet – herunder om, hvilke subjektive forhold der kræves mht. bedømmelsen af gerningsmandens viden/formodning om en evt. sådan "hensigt", der jo altså her handler om ikke-konkretiserede handlinger.

Dette er et generelt problem i formuleringerne af en række af de øvrige bestemmelser i denne gruppe. Dermed understreges nødvendigheden af at stille særlige krav til det relevante forsæt, specielt i en bestemmelse som den her foreslåede § 114b med dens udvidede medvirkensbegreb.

Justitsministeriet påpeger (s. 26), at hensigten med terrorfinansierings-konventionen er at ramme en personkreds, hvis medvirkenshandling ligger fjern fra den konkrete terrorhandling. Dennes artikel 2, stk. 5 litra c omfatter således en person, der medvirker til, at en gruppe personer, der handler med fælles formål, indsamler midler til brug for terrorhandling. "Der kan således blive tale om at straffe en person, der i relation til den konkrete terrorhandling kan være medvirkende i tredje eller fjerde led." (jfr. bemærkningerne til den gældende bestemmelse). Da Justitsministeriet ikke mener, at denne form for medvirken altid vil være omfattet af straffelovens § 23 eller den nye § 114a, foreslås således den særlige bestemmelse i § 114b, der omhandler netop denne fjernere form for medvirken til *terrorfinansiering* (og altså ikke blot egentlige *terrorhandlinger*). Som eksempel på bestemmelsens anvendelsesområde nævnes professionel, generel rådgivning til en terrororganisation, der ikke direkte angår en konkret terrorhandling.

DRF finder, at der hermed sker en udvidelse af medvirkensbegrebet, der går ud over, hvad der er gængs i dansk ret og dermed frembyder så betydelige principielle betænkeligheder, at den ikke bør gennemføres.

2.4. Forslaget til ny § 114c (om hvervning)

Stk. 1 (hervvning til at begå eller fremme overtrædelse af § 114 eller 114a) og stk. 2 (hervvning ad § 114b, terrorfinansiering) er begrundet med henvisning til Europarådskonventionen om forebyggelse af terrorisme f.s.v. angår hvervning til handlinger som omtalt i § 114a og b. Stk. 1. handler om hvervning til at begå eller fremme mv. terrorhandlinger (fængsel indtil 10 år, evt. indtil 16 år ved særligt skærpende omstændigheder), stk. 2 om hvervning til "terrorfinansiering" (§ 114b - fængsel indtil 6 år)

Der foreligger her en konventionsbestemt kriminaliseringspligt. Denne pligt omfatter dog ikke fastsættelsen af strafferammen, der her er sat meget højt.

Derimod er der ingen konventionsmæssig forpligtelse til – som i forslaget til § 114c, stk. 3 (fængsel indtil 6 år) -at kriminalisere det at lade sig hverve (den hvervede) eller lade sig oplære/træne til at begå terrorhandlinger (jfr. § 114 og § 114a)

Straffelovrådet anfører, at når man alligevel foreslår disse kriminaliseringer, er det dels fordi "det forekommer naturligt" (når man nu kriminaliser selve hververen), dels at det er i tråd med ønsket om "et fremskudt værn" imod terrorisme.

Her foreligger et klart eksempel på, hvordan terrorfrygten giver sig udslag i en nykriminalisering DRF finder, at denne bestemmelse bør udgå.

Det anføres videre i bemærkningerne (s.62), at hvis der f.eks. er tale om at lade sig hverve et konkret indsamlings- eller støtteprojekt, vil der kunne straffes efter straffelovens § 114b, jfr. § 21 smh. med § 23.

"Hvervning" vil i øvrigt kunne omfatte hvervning til at begå handlinger, til at fremme handlinger eller til at tilslutte sig en gruppe mv. for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår (terror-)handling. Det anføres (s.63), at forbrydelserne efter § 114c, stk. 1 og stk. 2 fuldbyrdes, når en person "er blevet hvervet" (et noget uklart tidspunkt). Forbrydelsen "at lade sig hverve" efter stk. 3 er fuldbyrdet, når en person har accepteret at ville begå handlinger af den pågældende beskaffenhed, f.eks. en eller flere ikke-konkretiserede bombesprængninger (eller handlinger vedr. terrorfinansiering efter stk. 2).

Som bestemmelsen er udformet, er der ikke mulighed for tilbagetræden fra forsøg, kun evt. for strafnedsættelse.

Det anføres, at hververen subjektivt skal have forsæt til alle led i gernings-indholdet, herunder til, at den hvervede skal begå eller fremme terrorhandling og evt. bidrage til, at en gruppe han tilslutter sig begår sådanne handlinger.

I sine indledende bemærkninger anfører Straffelovrådet (s.22), at man finder det rigtigst, at kriminaliseringspligten efter Europarådskonventionen "opfyldes således, at de terrorhandling, som det skal være strafbart at hverve og oplære til, ikke er begrænset til handlinger begået med terrorforsæt".

Rådet finder dog, at en række af disse handlinger ikke bør kunne straffes med fængsel på indtil livstid, når de ikke er begået med terrorforsæt. Til gengæld mener man, at der kan forekomme tilfælde, hvor hvervning og oplæring til at begå sådanne handlinger bør kunne straffes strengere end udførelsen af selve handlingen.

DRF finder, at dette er en betydelig udstrækning af det strafbares område, og at det foreslåede forsætskrav i realiteten ikke indebærer en tilstrækkelig begrænsning heri, jfr. nedenfor.

2.5. Ad forslaget til ny § 114d – om oplæring, træning mv. til foretagelse af terrorhandling (stk. 1, jfr. § 114 og 114a) eller til "terrorfinansiering" (stk. 2, jfr. § 114b i forslaget).

Stk.1. kriminaliserer træning, instruktion eller oplæring i "terrorhandling" (§ 114 og 114a -fængsel -indtil 10 år –indtil 16 år ved særligt skærpende omstændigheder, f.eks. systematisk/organiseret virksomhed) "med viden om, at personer har til hensigt at anvende færdighederne til dette formål."

Tilsvarende oplæring/træning med henblik på at begå eller fremme terrorfinansiering straffes efter stk. 2 med fængsel indtil 6 år med tilsvarende krav til forsættet (viden). Endelig indføres i stk. 3 en ikke-konventionskrævet kriminalisering af den, der lader sig oplære, træne m.v. til overtrædelse af § 114 eller 114a (men altså ikke § 114b – terrorfinansiering).

2.6 Forslaget til ny § 114e er en "opsamlingsbestemmelse", der straffer (med fængsel i indtil 6 år) den "som i øvrigt fremmer virksomheden for en person, en gruppe el-

ler en sammenslutning, der har til hensigt at begå handlinger omfattet af § 114, 114a, 114b, 114c, eller 114d"

Også her er der blot tale om "almindeligt" forsætskrav for gerningsmanden, dvs. formentlig også omfattende *dolus eventualis*.

Netop problemerne ved dette forsætskrav giver anledning til kritik

I så henseende finder et mindretal (Vagn Greve, s. 23, jfr. s. 28-30), generelt, at de foreslåede bestemmelser i (nye) §§ 114b -114 - bør forbeholdes tilfælde, hvor der foreligger kvalificeret forsæt (hensigt)

VG henviser herved til, at dansk ret har "verdens mest omfattende forsætsområde". Endvidere er det efter dansk ret muligt at anvende den fulde strafferamme for fuldbyrdet forbrydelse på *forsøg*.

Desuden har dansk ret et særdeles omfattende *medvirkensbegreb*, og det er muligt at anvende den fulde strafferamme på alle medvirkende. "Disse regler betyder, at dansk ret vil få et betydeligt større kriminaliseret område end andre lande". Endvidere er i dansk ret de subjektive krav blevet slækket i løbet af straffelovens gyldighedstid, og eventualitetsforsættet har fået en meget bredere anvendelse end man antog på blot ganske få år siden . . .

"Sådanne meget betydelige udvidelser af det kriminaliserede område i forhold til det, som direkte fremgår af ordlyden, er særligt problematiske, når man skubber det strafferetlige værn langt ud fra den egentlige skadestilføjelse og kriminaliserer ganske dagligdags handlinger. Der er ikke mindst ved kriminaliseringen af upåfaldende handlinger et åbenbart behov for til gengæld at sikre sig, at den subjektive dækning (graden af forsæt) viser, at den pågældende persons adfærd er strafværdig" (s. 28)

Straffelovrådet anfører (s. 27f.o.), at de folkeretlige pligter, som Europarådskonventionen og de foreslåede bestemmelser tilsigter at opfylde, kan forstås således, at de ikke indebærer krav om forsæt omfattende alle forsætsgrader. Når flertallet alligevel vil fastholde det almindelige forsætskrav (og altså ikke kræve hensigt), begrundes man dette med, "at der er tale om bistand til alvorlige forbrydelser af almenfarlig karakter" og et krav om hensigt "ville også indebære en fravigelse af den måde, hvorpå man normalt har implementeret tilsvarende bestemmelser om tilregnelser i internationale konventioner".

DRF vil derfor anbefale, at det af Greve foreslåede hensigtskrav indføres i forslagene til de nye §§ 114b-e.

VG anfører endvidere, at der ikke er anført noget argument for, at Danmark gennem de foreslåede regler . . . skal kriminalisere et langt videre område, end formentlig alle andre lande gør det. En sådan videregående kriminalisering er ganske vist ikke folkeretsstridig eller EU-stridig, men . . ."sådanne udvidelser kan give problemer i forbindelse med fastlæggelsen af en folkeretsmæssig jurisdiktion for danske domstole. Dette gælder såvel ved spørgsmål om dobbelt strafbarhed som ved anvendelsen af universaljurisdiktion." (s. 30)

DRF er enig med Vagn Greve i de anførte betænkeligheder og finder ikke flertallets argumentation overbevisende, men tværtimod reelt indholdsløs. Der ses ikke nogen overbevisende grund til, at Danmark skal gå videre i sin kriminalisering end de øvrige lande, der deltager i de pågældende konventioner.

Ved udformningen af konventionsteksterne har en række internationale eksperter taget stilling til kriminaliseringsbehovet, og det må anses for udslag af en til dels irratio-

nel terrorangst, når det foreslås, at Danmark skal gå videre i så henseende end vore konventionspartnere. Der ses ikke at være grundlag herfor hverken i et særligt trusselsbillede for Danmarks vedkommende eller i lovtekniske forhold

DRF finder desuden, at de foreslåede bestemmelser omfatter ganske vidtgående kriminaliseringer med et til dels ubestemt indhold, jfr. herved også Jørn Vestergaards kritik af de senest vedtagne anti-terror-bestemmelser (se Tidsskrift for Kriminalret, 2006, s. 1-8), der også påpeger den meget vidtgående fastlæggelse af strafferammer.

2.7. Øvrige forslag:

2.7.1. DRF har ikke bemærkninger til de fremsatte forslag vedrørende dels konsekvensændringer, dels ændring af strfl s § 183, stk. 2, om at sidestille kapring af offshore-anlæg med kapring af bl.a. skibe

2.7.2. Fsv. angår forslaget om indføjelise af en ny § 192 b til gennemførelse af artikel 2 i FN's konvention om nuklear terrorisme anføres det i bemærkningerne til lovforslaget (s. 70), at bestemmelsen rækker videre end art. 2, bl.a. derved, at der ud over besiddelse medtages modtagelse, overdragelse og ændring af radioaktive stoffer. DRF har ingen bemærkninger hertil.

På DRF's vegne,

Bjørn Elmquist
Formand

Jørgen Jepsen
Bestyrelsesmedlem

KOP1

DANSK RETSPOLITISK FORENING

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Helle Hübertz Krogsøe
Slotholmsgade 10
1216 København K

den 23. marts 2005

Vedrørende Justitsministeriets høringsbrev (sags nr. 2005-793-0026) om Straffelovrådets betænkning om det strafferetlige værn mod terrorisme, samt om udkast til lovbestemmelser vedrørende ændringer i udleveringsloven.

Idet der henvises til de to vedhæftede udtalelser, skal Dansk Retspolitisk Forening (DRF) generelt bemærke følgende, der også vedrører de øvrige høringer vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme:

DRF finder det nødvendigt at påpege, at der ikke i det foreliggende – hverken høringsmaterialet eller i øvrigt – ses at være grund til at iværksætte så vidtgående indgreb i borgernes retssikkerhed, som de forelagte forslag er udtryk for. Der er tale om en række forslag, der indebærer brud med hidtidige dansk principper og traditioner på det retspolitiske område. DRF skal da også henvise til at det, såvel i det tværministerielle udvalgs redegørelse vedrørende initiativer til terrorbekæmpelse m.v. som regeringens handlingsplan mod terrorisme er anført, at der intet foreligger der angiver, at den hidtil gældende lovgivning m.v. har været – eller er – utilstrækkelig - til at varetage en effektiv terrorforebyggelse og -bekæmpelse.

Efter DRFs opfattelse har en del af de fremsatte forslag udgangspunkt i en overdreven frygt for terrorhandlinger. Selvom nogle af dem har udgangspunkt i Danmarks folkeretlige forpligtelser i henhold til en række konventioner, som Danmark har tiltrådt (men som ikke alle endnu er trådt i kraft), er andre af forslagene videregående.

Der ses ikke at være nogen grund til, at Danmark skal gå videre med nykriminaliseringer og kontrolforanstaltninger end de øvrige lande i disse

konventionssystemer.

De af forslagene, der har karakter af tekniske justeringer og opdatering af lovgivning m.v., har DRF intet at indvende imod, men det er foreningens opfattelse, at især en del af de retsplejemæssige bestemmelser m.v. i de her omhandlede forslag går videre end påkrævet og rimeligt.

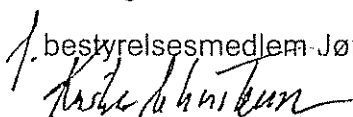
De allerede vedtagne lovændringer i den tidligere "anti-terrorepakke" indeholder efter DRFs opfattelse en række nyskabelser, der forringer borgernes civile rettigheder, uden at skabe nogen væsentlig øget sikkerhed. Flere af de dengang vedtagne forslag gik videre end nødvendiggjort af Danmarks internationale forpligtelser, uden noget påviseligt konkret behov herfor og uden en tilstrækkelig argumentation..

Både ved disse ændringer og ved de nu fremsatte forslag er der tale om en øgning af kontrollen med borgerne, der i betænkelig grad bringer Danmark nærmere et overvågningssamfund med til dels hemmelig retspleje og med efterretningstjenester uden tilstrækkelig folkelig kontrol.

Der er i en række tilfælde foreslået en begrænset domstolskontrol, men dels er denne ofte uden reelt indhold, alene baseret på overholdelse af visse formelle spilleregler, dels er begrænsningerne til dels gennemhullet af undtagelser for tilfælde "hvor det må antages, at øjemedet forspildes", hvis ikke indgrebene kan udføres uden forudgående retlig tilladelse. De foreslåede kauteler heroverfor (efterfølgende retlig behandling, evt. med indberetning fra retten til justitsministeriet) er efter DRFs opfattelse utilstrækkelige.

Idet der i øvrigt henvises til de medfølgende udtalelser, skal DRF henstille, at der vises den størst mulige tilbageholdenhed med de foreslåede lovændringer, således at disse begrænses til, hvad der må anses for konventionsretligt nødvendigt.

På vegne af DRF,

1. bestyrelsesmedlem Jørgen Jepsen

Sekretariat c/o Advokat Bjørn Elmquist, H C Andersens Boulevard 11, 1, 1553 Kbh V

Tlf. 33 14 14 33, FAX 33 14 14 32, www.retspolitik.dk

KOPI

D A N S K R E T S P O L I T I S K F O R E N I N G

den 23. marts 2006

HØRINGSUDTALELSE

fra

Dansk Retspolitisk Forening

Vedr. Justitsministeriets høring om forslag til udkast til lovbestemmelser vedrørende ændringer i udleveringsloven (ad j. nr. 2005-793-0026 – del 2 af 2)

På vegne af Dansk Retspolitisk Forening (DRF) skal vi hermed fremkomme med nedenstående udtalelse til det tilsendte lovændringsforslag:

Ad udkastets § x, nr. 1:

Forslaget indebærer en ændring af udleveringslovens § 5, stk. 1 således at handlinger omfattet af artikel 6 og 7 (om henholdsvis rekruttering til at begå terrorhandlinger og om oplæring til at begå sådanne handlinger) og af § 9 om forsøg og medvirken, jfr. § 5 (om offentlig opfordring til at begå terrorhandlinger) i den europæiske konvention om Bekæmpelse af terrorisme samt artikel 2, jfr. artikel 1 i FN-konventionen til bekæmpelse af nuklear terrorisme fremover ikke kan anses for en politisk forbrydelse for hvilken der kan nægtes udlevering.

Der kan altså herefter ikke nægtes udlevering for (gerningsmandsvirksomhed, forsøg på og medvirken til) rekruttering og oplæring til terrorvirksomhed med henvisning til, at der er tale om en politisk forbrydelse.

Det anføres i bemærkningerne, at der ikke i øvrigt tilsigtes ændringer i anvendelsesområdet i udleveringslovens § 5, stk. 3.

Forslaget må ses i sammenhæng med de samtidig fremsatte forslag til ændringer i straffeloven (ny § 114c og d) mfl. om straf for rekruttering og oplæring til terrorvirksomhed.

*DRF har ingen indvending imod den foreslåede ændring. Man har herved taget i betragtning, at de gældende undtagelsesregler, der tillader nægtelse af udlevering i særlige tilfælde (udlændingelovens § 6 om risiko for politisk forfølgelse, tortur m.v. i det anmodende land, § 7 om humanitære hensyn samt §§ 8 og 9 om princippet *ne bis in idem*, og om forældelse) fortsat opretholdes, ligesom udlevering betinges af, at en eventuel dødsstraf for den pågældende handling ikke fuldbyrdes.*

Endvidere kan man til træde forslaget nr. 2 (tilføjelse af nyt stk. 4 til udleveringslovens § 5), hvorved det tydeliggøres, at der i medfør af Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme ikke består en ubetinget pligt til udlevering for en politisk forbrydelse, når handlingen er omfattet af konventionens artikel 5 (om offentlig opfordring til at begå en terrorhandling) eller forsøg eller medvirken hertil, (jfr. § 9), sådan som det er tilfældet, hvis handlingen er omfattet af konventionens artikel 6 eller 7.

Der kan således være mulighed for at anse en overtrædelse af artikel 5 som en politisk forbrydelse, der kan begrunde nægtelse af udlevering i særlige tilfælde. Det anføres hertil (bemærkningerne s. 15), at der med formuleringen "særlige tilfælde" sigtes

til, at en offentlig opfordring til at begå en terrorhandling *som udgangspunkt* må antages ikke at være en politisk forbrydelse, *med mindre der er holdepunkter for det modsatte*.

Herved åbnes således trods alt en sikkerhedsventil

Ad forslagets § xx – om ikrafttræden.

Ifølge denne bestemmelse finder loven (kun)anvendelse på anmodninger om udlevering for overtrædelser efter Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme, henholdsvis FN-konventionen om bekæmpelse af nuklear terrorisme, der fremsættes efter, at den pågældende konvention er trådt i kraft mellem Danmark og vedkommende fremmede stat.

Denne bestemmelse er foreslået for at undgå, at der i en periode, hvor konventionerne endnu ikke er trådt i kraft kunne ske udlevering i videre omfang end Danmark er konventionsmæssigt forpligtet til. Justitsministeriet finder det i denne forbindelse rettest, at Danmark udnytter forbeholdsadgangen i henhold til Europarådets konventions § 20, stk. 1 og stk. 2 i relation til handlinger omfattet af artikel 5 og artikel 9, jfr. art 5

Det anføres hertil:

"baggrunden herfor er, at genstanden for denne forbrydelse er gerningsmandens ytringer, og at en vurdering heraf har at gøre med ytringsfrihedens udstrækning. Det anses i denne forbindelse ikke for hensigtsmæssigt på forhånd at afskære de danske myndigheder fra i en konkret situation at anse en overtrædelse af konventionens artikel 5 eller artikel 9, jfr. artikel 5, for en politisk forbrydelse"

DRF kan bifalde Justitsministeriets hensyntagen til ytringsfriheden i denne forbindelse.

På vegne af DRF,

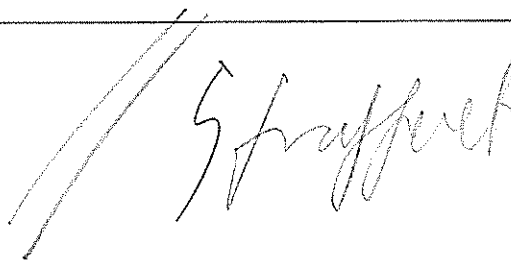
Bjørn Elmquist
Formand

Jørgen Jepsen
Bestyrelsesmedlem

Jesper Andersen

Akt.nr. 58

Fra: Annemarie Thomsen [at@nff.aero]
Sendt: 23. marts 2006 10:47
Til: Justitsministeriet
Emne: Høringssvar
Vedhæftede filer: 4465_001.pdf

Med henvisning til vedhæftede brev kan vi oplyse, at Nordisk Flyforsikring A/S ikke har nogen bemærkninger til det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen / Best regards
Nordisk Flyforsikring A/S /
Nordic Aviation Insurance A/S
På vegne af Claus Bang Hansen

Annemarie Thomsen

Phone: (+45) 33 45 03 00 - Direct: (+45) 33 45 03 01 - Fax: (+45) 33 13 06 01
Web: www.nff.aero - E-mail: at@nff.aero

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730 - 0246

Justitsministeriet
Lovafdelingen

- 1 MRS. 2006

Nordisk Flyforsikringsgruppe
Vester Farimagsgade 7
1606 København V

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh.: Helle Hübertz Krogsøe
Sagsnr.: 2005-730-0246
Dok.: HHM40258

LÆST:
- 2 MRS. 2006
Retur til: <i>CRJ</i>

Justitsministeriet skal herved anmode om en udtalelse om vedlagte udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.).

Justitsministeriet skal anmode om at modtage udtalelsen senest fredag den 24. marts 2006. Justitsministeriet skal meget beklage den korte høringsfrist.

Til orientering vedlægges en fortegnelse over hørte myndigheder mv.

Med venlig hilsen

Helle Hübertz Krogsøe
Helle Hübertz Krogsøe

Akt.nr. 59

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

24 MRS. 2006 b)

J nr : 2006-000-197 / LL 292

POLITIAFDELINGEN

Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888
Telefax: 3343 0006

Web: www.politi.dk

Jmt. Mdt.

27 MRS. 2006

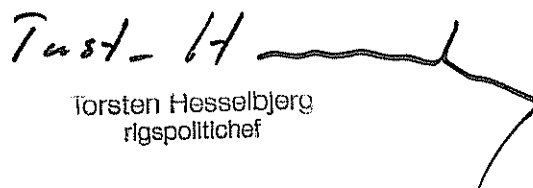
Ved skrivelse af 1. marts 2006 (sagsnr. 2005-793-0026) har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende Straffelovrådets betænkning om det strafferetlige værn mod terrorisme samt udkast til lovbestemmelser vedrørende ændringer i udleveringsloven.

I den anledning skal Rigspolitiet udtale følgende:

For så vidt angår Straffelovrådets betænkning om det strafferetlige værn mod terrorisme kan Rigspolitiet tilslutte sig de synspunkter vedrørende tilregnelser, der støttes af et flertal af Straffelovrådets medlemmer.

Rigspolitiet kan i øvrigt støtte forslagene i betænkningen og i lovudkastet.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg
rigspolitichef

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 1730-0246

Akt.nr. 61

Randi Graabek

Fra: Justitsministeriet
Sendt: 27. marts 2006 13:56
Til: £JOURStrafferetskontoret (951s18)
Emne: VS: Vedrørende sagsnummer 2005-730-0246
Vedhæftede filer: Forums høringssvar vedr ændring af rpl osv. doc; Høringssvar ang ændring af retsplejelov osv. doc

---

Fra: Retssikkerhedsfonden [mailto:post@retssikkerheds-fonden.dk]
Sendt: 27. marts 2006 12:48
Til: Justitsministeriet
Emne: Vedrørende sagsnummer 2005-730-0246

Vedhæftet er høringssvar vedrørende ovennævnte sagsnummer fra Retssikkerhedsfonden og Forum for Retssikkerhed.
Fremsendes også pr. almindelig post.

Med venlig hilsen

Signe Lind, stud jur

Med venlig hilsen

Birgitte Broberg
Statsretskontoret
Lovafdelingen
Tlf: 7226 8751

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon: 3392 3340
Telefax: 3393 3510
E-mail: jm@jm.dk
<http://www.jm.dk>

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmen 10
1240 København K

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf.: 33 15 30 70
Fax : 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 27.03.2006
Navn: Ole Espersen
Side 1 af 4

Sagsnummer: 2005-730-0246

I skrivelse af den 1. marts 2006 anmodede Justitsministeriet om en udtalelse over udkastet til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v., og lov om luftfart. Idet der i øvrigt henvises til følgebrev af d.d., skal vi efter et møde i Forum for Retssikkerhed udtale:

1. Bedre begrundelser.

Afgørelser bør altid begrundes, og det krav stilles da også i retsplejeloven til domme og kendelser. De skal ledsages af grunde, som der står i rpl. § 218 stk. Begrundelser kan imidlertid være mere eller mindre gode. Begrundelsespligt er ikke ensbetydende med, at kvaliteten af de begrundelser, der gives, også bliver tilfredsstillende. Begrundelsestemaet spiller i den forbindelse en væsentlig rolle.

Når man skal bedømme om en afgørelse er rigtig, er den begrundelse, der gives for et bestemt resultat, normalt udslagsgivende, fordi begrundelsen angiver de overvejelser og argumenter, som afgørelsen hviler på.

Domstolenes afgørelser er i reglen velbegrundede, men ikke altid. Alle bestræbelser på at forbedre kvaliteten af domstolenes begrundelser bør derfor støttes.

Ved indgreb i meddelelshemmeligheden angiver retsplejelovens bestemmelser begrundelsestemaet, men det er den enkelte anklager, der fremsætter begæring om en retskendelse, som skal konkretisere, hvorfor f.eks. telefonaflytning eller andre indgreb i meddelelshemmeligheden er påkrævet i den enkelte sag.

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Advokat Christian Harlang •
Landsdommer
Holger Kallehauge •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Willhjelm •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Professor
Lennart Lyng Andersen •
Professor dr. jur.
Flemming Balvig •
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm •
Advokat Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør H. J. Engbo •
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen •
Advokat Christian Harlang •
Professor dr. med. Niels Høiby •
Advokat Thorkild Høyer •
Dr. med. Torben Ishøj •
Landsdommer
Holger Kallehauge •
Professor Ole Krarup •
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen •
Advokat Helle Lokdam •
Professor dr. phil. Anker Brink Lund •
Professor Brian Patrick McGuire •
Professor dr. jur. Peter Pagh •
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Overlæge Bente Rich •
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen •
Professor Eva Smith •
Advokat Tyge Trier •
Professor Per Ole Tråskmann •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Willhjelm •
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

I de nye regler i retsplejeloven om isolationsfængsling, foreslås det, at anklagemyndigheden ikke blot skal give en mundtlig, men også en skriftlig begrundelse for indgrebet. Formålet hermed er at skærpe kravene til nødvendigheden af at anvende isolation, og at forbedre domstolenes kontrol hermed samt højne niveauet for de begrundelser retterne giver i disse sager.

Ganske samme overvejelse kan og bør man gøre sig ved alle retskendelser, der skal afsiges i henhold til det her omhandlede lovforslag vedr. ændring af retsplejeloven. Jo mere vidtgående indgreb, der er tale om, jo større krav bør man stille til domstolenes kontrol såvel med legalitet som med nødvendigheden af at give tilladelse til, at politiet iværksætter indgrebet. Anklagemyndigheden bør kunne argumentere med vægt for enhver begæring og bør derfor også kunne give en overbevisende skriftlig begrundelse for de her omhandlede udvidede indgreb i meddelelseshemmeligheden m.m.

Det foreslås derfor, at anklagemyndigheden i disse sager skal aflevere en skriftlig begrundet begæring, før der afholdes en eventuel mundtlig forhandling.

Dette skal også ske, selvom retsmødet foregår for lukkede døre. Adressaterne for anklagemyndighedens skriftlige begrundelse er primært forsvareren og retten, herunder ankeinstansen og formålet er at forbedre den domstolskontrol, som retssikkerheden i disse sager hviler på.

2. Underretningspligt.

Der bør indføres en pligt for anklagemyndigheden til at give underretning til den eller de dommere, som har afsagt en eller flere kendelser i en af de af dette lovforslag omfattede sager om, hvad der senere skete i sagen.

Underretningen skal gives skriftligt, når efterforskningen i sagen er afsluttet, uanset om tiltale opgives eller rejses og i bekræftende fald tillige når dom er afsagt.

Ved domstole med flere dommere er det langt fra givet, at det er samme dommer, som følger en sag fra efterforskningsstadiet til endelig dom. Denne tendens vil blive forstærket med retskredsreformen.

Underretning om, hvordan det senere er gået med de sager en dommer har afsagt kendelser i, vil give en form for efterkontrol med det jugement, dommeren har udøvet og samtidig stille anklagemyndigheden lidt til regnskab for de begæringer om retskendelser, der fremsættes. Hvis mange sager af denne art viser sig ikke at føre til andet end opgivelse af tiltale, må

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf: 33 15 30 70
Fax : 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 27.03.2006
Navn: Ole Espersen
Side 2 af 4

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Advokat Christian Harlang •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhelm •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Professor
Lennart Lyng Andersen •
Professor dr. jur.
Flemming Balvig •
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm •
Advokat Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør H. J. Engbo •
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen •
Advokat Christian Harlang •
Professor dr. med. Niels Hoiby •
Advokat Thorkild Høyer •
Dr. med. Torben Ishøj •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Professor Ole Krarup •
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen •
Advokat Helle Lokdam •
Professor dr. phil. Anker Brink Lund •
Professor Brian Patrick McGuire •
Professor dr. jur. Peter Pagh •
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Overlæge Bente Rich •
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen •
Professor Eva Smith •
Advokat Tyge Trier •
Professor Per Ole Tråskmann •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhelm •
Specialkonsulent.
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål.

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

dette give anledning til eftertanke og selvansagelse hos såvel anklager som dommer og formentlig også en vis større tilbageholdenhed i fremtiden både med at begære og afsige retskendelser om indgreb i meddelelshemmeligheden i henhold til de her omhandlede nye regler i retsplejeloven.

Selvom nogle dommere af sig selv har ført denne form for efterkontrol, gælder det langt fra alle. De foreslåede nye regler er en naturlig anledning til at sætte efterkontrol i form af underretning om sagernes videre forløb i system.

3. Tilfældighedsfund.

Når politiet i forbindelse med et efterforskningskridt, som kræver retskendelse som f.eks. telefonaflytning kommer i besiddelse af oplysninger/beviser vedr. en anden form for kriminalitet end den, efterforskningen var rettet imod, taler man om tilfældighedsfund. Det kan f.eks. dreje sig om telefonaflytning vedrørende narkotikaindsmugling hvorunder afgørende oplysninger om hvidvaskning af penge, røveri eller menneskesmugling kommer til politiets kendskab.

Vi har ingen generelle regler om tilfældighedsfund i dansk strafferetspleje, men en enkelt specialregel i retsplejelovens § 789 vedr. indgreb i meddelelshemmeligheden. Denne regel hjemler politiet fri adgang til at gøre brug af tilfældighedsfundets oplysninger i den videre efterforskning, men udelukker som hovedregel, at de anvendes som bevis i retten. Retten kan dog i henhold til rpl. § 789 stk. 3 bestemme det modsatte, hvis andre efterforskningskridt ikke vil være egnede til at sikre bevis i sagen, og at sagen angår en lovovertrædelse med en strafferamme på mindst 1 år og 6 mdr., samt at retten i øvrigt finder det ubetænkeligt at anvende de beviser, tilfældighedsfundet har tilvejebragt.

Antallet af tilfældighedsfund må antages at stige i takt med udvidelsen af overvågningsadgangen.

Det bør derfor overvejes, om retsplejelovens § 789, som den nu er udformet, har det rette indhold. Man skal i den forbindelse pege på, om det ikke vil være rigtigt at stille krav om, at tilfældighedsfund, som måtte dukke op som følge af brug af den foreslåede udvidede overvågningsadgang kun må benyttes som bevis i retten, hvis strafferammen for tilfældighedsfundet svarer omtrent til den, der gælder for det forhold, som efterforskningen er rettet imod.

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf: 33 15 30 70
Fax: 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 27.03.2006
Navn: Ole Espersen
Side 3 af 4

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Advokat Christian Harlang •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Professor
Lennart Lyng Andersen •
Professor dr. jur.
Flemming Balvig •
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm •
Advokat Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør H. J. Engbo •
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen •
Advokat Christian Harlang •
Professor dr. med. Niels Hoiby •
Advokat Thorkild Høyer •
Dr. med. Torben Ishøj •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Professor Ole Krarup •
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen •
Advokat Helle Lokdam •
Professor dr. phil. Anker Brink Lund •
Professor Brian Patrick McGuire •
Professor dr. jur. Peter Pagh •
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Overlæge Bente Rich •
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen •
Professor Eva Smith •
Advokat Tyge Trier •
Professor Per Ole Triskmann •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm •
Specialkonsulent.
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål.

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Hvis man accepterer et sådant lighedskriterium, bør retsplejelovens § 789 stk. 3 ændres og kravet til strafferammen skærpes og hæves til mellem 4 og 6 år.

Udvidede beføjelser til politiet, som kun legitimeres af en alvorlig og konkret begrundet frygt for terrorisme, kan ikke begrunde, at beviser for forbrydelser, som i den forbindelse er uvæsentlige, benyttes i retten. Midler bør altid stå i et rimeligt forhold til målet, og dette må i særdeleshed gælde, når der er tale om tilfældighedsfund.

Småfisk bør ikke være tilladelig bifangst, når man jager terrorister. Det bør et retssamfund, som det danske kunne leve med.

Med venlig hilsen

Ole Espersen

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf : 33 15 30 70
Fax : 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 27.03.2006
Navn: Ole Espersen
Side 4 af 4

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Advokat Christian Harlang •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Willhjelm •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Professor
Lennart Lynge Andersen •
Professor dr. jur.
Flemming Balvig •
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm •
Advokat Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør H. J. Engbo •
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen •
Advokat Christian Harlang •
Professor dr. med. Niels Høiby •
Advokat Thorkild Høyer •
Dr. med. Torben Ishøj •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Professor Ole Krarup •
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen •
Advokat Helle Lokdam •
Professor dr. phil. Anker Brink Lund •
Professor Brian Patrick McGuire •
Professor dr. jur. Peter Pagh •
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Overlæge Bente Rich •
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen •
Professor Eva Smith •
Advokat Tyge Trier •
Professor Per Ole Träskmann •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Willhjelm •
Specialkonsulent.
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmen 10
1240 København K

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf: 33 15 30 70
Fax: 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 27.03.2006
Navn: Ole Espersen
Side 1 af 2

Sagsnummer: 2005-730-0246

Idet der samtidig hermed fremsendes en udtalelse fra Forum fra Retssikkerhed vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v., og lov om luftfart, skal man fra Fondens side fremkomme med følgende principielle betragtninger:

- 1) Forum har ikke taget stilling til andre dele af udkastet end de kommenterede.
- 2) Blandt andet i fortsættelse af konferencen på Christiansborg den 1.2.2006 arbejder vi videre med spørgsmålet om forbedring af lov kvaliteten, herunder i forbindelse med forberedelsen af lovforslag; dette arbejde er endnu ikke tilendebragt, men det foreliggende udkast til lovforslag vil indgå i arbejdet, idet følgende synes at være diskutabelt i relation til god lovforberedelse:

- a) Der har ikke været nedsat et alsidigt sammensat forberedende udvalg, idet den tværministerielle arbejdsgruppe alene havde repræsentanter fra en række ministerier og efterretningstjenesterne.
- b) Navnene på gruppens medlemmer er uoplyst. Anonymiteten kan svække følelsen af et personligt/professionelt ansvar.
- c) En række dokumenter, der vedrører baggrunden for forslagene, er holdt hemmelige, og beskrivelsen af det reelle behov for de øgede indskrænkninger i grundlæggende rettigheder er ret sparsom. Eksempel: den foreslåede væsentlige udvidelse af adgangen til telefonaflytning begrundes således:
”Efter Justitsministeriets opfattelse bør det ikke [...] være en særlig betingelse, at politiet i de konkrete tilfælde godtgør, at den person, indgrebet retter sig mod, anvender en flerhed af

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Advokat Christian Harlang •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wiilhelm •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Professor
Lennart Lyng Andersen •
Professor dr. jur.
Flemming Balvig •
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm •
Advokat Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør H. J. Engbo •
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen •
Advokat Christian Harlang •
Professor dr. med. Niels Hoiby •
Advokat Thorkild Høyer •
Dr. med. Torben Ishøj •
Landsdommer
Holger Kallehaug •
Professor Ole Krarup •
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen •
Advokat Helle Lokdam •
Professor dr. phil. Anker Brink Lund •
Professor Brian Patrick McGuire •
Professor dr. jur. Peter Pagh •
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen •
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Overlæge Beate Rich •
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen •
Professor Eva Smith •
Advokat Tyge Trier •
Professor Per Ole Tråskmann •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wiilhelm •
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almenyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

kommunikationsmidler. Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at formålet med den foreslåede adgang til retskendelse på en person ved telefonaflytning i sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 som anført er at forenkle proceduren, og at det som nævnt er Politiets Efterretningstjenestes generelle erfaring, at netop de kredse, der mistænkes for forbindelse med mulig terrorvirksomhed, i væsentlig grad søger at udnytte den teknologiske udvikling inden for tele- og internetkommunikation til at undgå overvågning fra myndighedernes side.”

Efter Den europæiske menneskerettighedskonvention afhænger tilladeligheden af et indgreb i en grundlæggende rettighed bl.a. af om indgrebet er nødvendigt i et demokratisk samfund. Denne bedømmelse vanskeliggøres eller umuliggøres i det omfang forarbejderne pga. hemmeligholdelsen ikke tillader en proportionalitetsafvejning.

- d) Høringsfristen (3 uger) er meget kort, især i betragtning af at forslaget vedrører principielt særdeles vigtige områder ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning og dertil frembyder en række vanskeligt tilgængelige tekniske spørgsmål.
- 3) Spørgsmålet om effektiviteten af kontrollen med efterretningstjenesterne er – som det også fremgik af Christiansborg-konferencen – på Fondens arbejdsprogram.

Med venlig hilsen

Ole Espersen

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf : 33 15 30 70
Fax : 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 27.03.2006
Navn: Ole Espersen
Side 2 af 2

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Advokat Christian Harlang •
Landsdommer
Holger Kallehauge •
Seniorrådgiver, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Professor
Lennart Lyng Andersen •
Professor dr. jur.
Flemming Balvig •
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm •
Advokat Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør H. J. Engbo •
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen •
Professor Vagn Greve •
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen •
Advokat Christian Harlang •
Professor dr. med. Niels Hoiby •
Advokat Thorkild Høyer •
Dr. med. Torben Ishoy •
Landsdommer
Holger Kallehauge •
Professor Ole Krarup •
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen •
Advokat Helle Lokdam •
Professor dr. phil. Anker Brink Lund •
Professor Brian Patrick McGuire •
Professor dr. jur. Peter Pagh •
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen •
Seniorrådgiver, cand. jur.
Lars Adam Rehof •
Overlæge Bente Rich •
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen •
Professor Eva Smith •
Advokat Tyge Trier •
Professor Per Ole Tråskmann •
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm •
Specialkonsulent.
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål.

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Københavns Byret

Jmt. Mdt.
27 MRS. 2006

Akt.nr. 62

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09

245/ Herved

HWO11266/Sagsbeh. HWO
J.nr. 09.2006-15.2
Deres j nr. 2005-793-0026

23. marts 2006

Ved e-mail af 1. marts 2006 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Straffelovrådets betænkning om det strafferetlige værn mod terrorisme samt udtalelse om udkast til lovbestemmelser vedrørende ændringer i udleveringsloven.

Jeg skal i den anledning oplyse, at forslaget ikke giver byretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Københavns Byret

Jmt. Mdt.
27 MRS. 2006

Akt.nr. 63

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09

HWO11264/Sagsbeh. HWO
J.nr. 09.2006-16.2
Deres j nr. 2005-730-0246

JSS / Helle H.

23. marts 2006

Ved skrivelse af 1. marts 2006 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v).

Jeg skal i den anledning oplyse, at forslaget ikke giver byretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Justitsministeriet
Lovafdelingen

27 MRS. 2006

2005 NR. 730-0246

Akt.nr. 64

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

27 MRS. 2006

758 / H. H. H.

J.nr. 40A-VL-13-06

Den 24/03-2006

I et brev af 1. marts 2006 (J.nr. 2005-730-0246) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om et udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.).

I den anledning skal landsretten udtale følgende:

Som følge af den særdeles korte høringsfrist har det ikke været muligt at foretage en sædvanlig gennemgang og behandling på et plenarmøde.

Lovudkastet omfatter en række til dels vidtgående indgreb og beføjelser.

Hovedindholdet i lovudkastet er af en sådan politisk karakter, at landsretten ikke finder at burde udtale sig herom.

Landsretten har herefter ikke bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Vestre Landsret
Præsidenten

Jmt. Hensl.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
27 MRS. 2006

J.nr. 40A-VL-12-06
Den 24/03-2006

I et brev af 1. marts 2006 (J.nr. 2005-793-0026) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Straffelovrådets betænkning om et strafferetlige værn mod terrorisme og om et udkast til lovbestemmelser vedrørende ændringer i udleveringsloven

I den anledning skal landsretten udtale følgende:

Som følge af den særdeles korte høringsfrist har det ikke været muligt at foretage en sædvanlig gennemgang og behandling på et plenarmøde.

Hovedindholdet i betænkningens lovudkast angår spørgsmålet om udstrækningen af det strafferetlige værn mod terrorisme. Dette spørgsmål er af en sådan karakter, at landsretten ikke finder at burde udtale sig særskilt herom.

Landsretten har herefter ikke bemærkninger til betænkningen og lovudkastet.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005NR.730-0246

Akt.nr. 66

TELEFAXMEDDELELSE

Dato : 27/3-06
 Til : 2. afdeling
 Telefax nr. : 33933516
 Sider inkl. denne : 2
 Afsender : Anders Dorph

255/Helleth

Evt. bemærkninger :

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 1730-0246

KØBENHAVNS **POLITI**

Politidirektøren

Justitsministeriet
LovafdelingenPolitigården
1567 København V
Tlf. 33 14 14 48

Fax. 33 43 00 58

Dato **24 MRS. 2006**Journal.nr.:
0100-10160-00039-06

AD

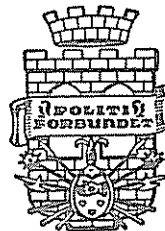
Ved brev af 1. marts 2006 (sagsnr. 2005-730-0246) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning mv. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.).

Jeg kan i den anledning oplyse, at Københavns Politi skal anbefale, at bestemmelsen i lovforslagets § 783, stk. 2, hvorefter retten ved kendelse om telefonaflytning i forbindelse med efterforskning af en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 i stedet for telefonnumre kan anføre den person, som indgrebet angår, udvides til at gælde generelt eller i det mindste også i sager om alvorlig narkotikakriminalitet.

En sådan udvidelse af bestemmelsen vil ikke udvide politiets adgang til at iværksætte telefonaflytning, men vil alene medføre en betydelig forenkling af den formelle procedure, så politiet kun behøver at indhente én forudgående retskendelse.

Med venlig hilsen

Hanne Bech Hansen

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Jmt. modt.

27 MRS. 2006

2006-00209/07.04.04
24. marts 2006
HB/LL

Akt.nr. 67

75 / Helt

Vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.).

Sagsnr. 2005-730-0246.

Justitsministeriets Lovafdeling har ved skrivelse af 1. marts 2006 anmodet Politiforbundet om en udtalelse vedrørende ovennævnte.

I den anledning kan det oplyses, at Politiforbundet er af den opfattelse, at en af grundpillerne i et demokratisk retssamfund er tillid og gensidig forståelse befolkningen og politiet imellem. Derfor må et hvert nyt tiltag på lovgivningsområdet bero på gennemskuelighed i politiets efterforskningsmæssige muligheder og ske med størst mulig omhu og forsigtighed.

Det gælder især når der er tale om at udvide politiets beføjelser samtidigt med, at 2. instans princippet sættes ud af kraft.

Det er Politiforbundets opfattelse at ændring af retsplejeloven ved indsættelse af ny § 110a er af ovennævnte karakter og forbundet finder at rimeligheden i det ændrede grundlag for PET's indhentning af oplysninger hos andre forvaltningsmyndigheder kan diskuteres.

Det kan, jfr. ovenstående, blive et problematisk skridt i en – for en demokratisk retsstat forkert retning.

Ændringerne afskaffer, efter forbundets opfattelse, således det "2-instans-princip", der hidtil har været en konsekvens af forvaltningslovens bestemmelser på området, idet det blandt andet i bemærkningerne til forslaget side 10 anføres; "bestemmelserne vil for de pågældende forvaltningsmyndigheder udgøre en særlig hjemmel til videregivelse...", samt argumentationen på side 22 og 23, om at det alene er PET, der afgør om videregivelsen "kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver".

Politiforbundet kan dog tilslutte sig det fremførte forslag under henvisning til ovenstående og under henvisning og tilslutning til "2.4 Justitsministeriets overvejelser og

27 MRS. 2006

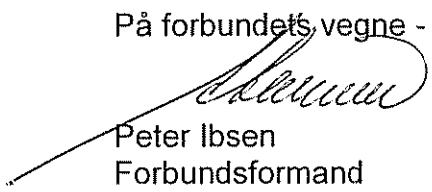
Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005NR.730-0246

overvejelser og forslagens nærmere indhold", særligt den anførte argumentation i afsnit 2.4.2.3 side 29 og 30.

Politiforbundet har ikke bemærkninger til den øvrige del af de fremsatte forslag.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Peter Ibsen
Forbundsformand

Justitsministeriet
Lovafdeling
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Jmt. Mdt.
27 MRS. 2006

2006-00210/07.04.04
24. marts 2006
HB/LL

Justitsministeriet

Vedrørende udtalelse om Straffelovrådets betænkning om det strafferetlige værn mod terrorisme.

Sagsnr. 2005-793-0026.

Justitsministeriets Lovafdeling har ved skrivelse af 1. marts 2006 anmodet Politiforbundet om en udtalelse vedrørende ovennævnte.

I den anledning kan det oplyses, at det fremsendte materiale ikke giver anledninger til bemærkninger fra Politiforbundets side.

Politiforbundet har ligeledes ingen bemærkninger til det fremsendte udkast til ændring af udleveringsloven.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

H.
Hans Bundesen
Sekretariatsleder
Hans Bundesen

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Lisa Holm Petersen

Fra: Jon Burgwald [Jon.burgwald@nordic.greenpeace.org]
Sendt: 24. marts 2006 15:40
Til: Lisa Holm Petersen
Emne: Høringssvar

Akt.nr. 69

Vedhæftede filer: Høringssvar til terrorpakken.doc

Høringssvar til
terrorpakken.d...

755/ 71B

Kære Lisa,

Hermed fremsender jeg høringssvar på "Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.)"

Forslaget er samtidig fremsendt på fax.

Med ønsket om en god weekend,
Jon Burgwald
Greenpeace

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vedrørende udkast til "Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.)" af 1. marts 2006.

Terrorpakke I og II skal rettes mod terrorisme, ikke civilsamfundet

Nedenstående organisationer ønsker med dette høringssvar at appellere til, at det i nuværende og kommende lovgivning, hvis formål er at bekæmpe terrorisme, indskræpes, således at denne ikke kan finde anvendelse til at stække civilsamfundet.

Brugen af terror og vold som politisk middel i et demokrati som det danske er helt og aldeles uacceptabelt. Samtidig er det essentielt at en styrkelse af terrorbekæmpelsen ikke undergraver vores frihedsrettigheder og det åbne demokrati. I den anledning påpeges det, at terrorpakke I allerede har medført utilsigtede negative konsekvenser for den type af politisk aktivisme, som kan kaldes 'fredelig og ansvarlig civil ulydighed'.

Fredelig og ansvarlig civil ulydighed har historisk været medvirkende til at opnå en lang række af de friheder og rettigheder, der i dag er selvskrevne i det danske samfund; Rimelige forhold på arbejdsmarkedet og på uddannelsessteder, fremskridt på natur- og miljøområdet samt ligeberettigelse mellem kønnene er til dels opnået gennem civil ulydighed.

I titlerne til begge terrorpakker er indføjet et upræcist "mv.", hvorved der åbnes op for, at stramminger kan ramme langt bredere end den terrorisme, det er lovgivningens hensigt at bekæmpe. Således blev der med terrorpakke I gennemført en skærpelse af straffelovens § 306 for at muliggøre retsforfølgelse af organisationer, der finansierer terrorisme. Den skærpede § 306 er imidlertid blandt andet blevet anvendt mod Greenpeace for aktiviteter, som intet har at gøre med terrorisme.

Terrorpakke I blev fremsat på baggrund af konkrete beslutninger i FN og EU om at styrke terrorbekæmpelsen. I både den europæiske og danske debat blev det betonet, at man måtte sikre sig, at den øgede terrorbekæmpelse ikke gik ud over retssikkerheden eller knægtede demokratiske borgerrettigheder. Under førstebehandlingen fremførte justitsminister Lene Espersen, at alle lovforslagene i pakken er rettet mod terrorisme.

EU's regeringer vedtog i 2002 enstemmigt en erklæring, som understregede, at EU-landenes anti-terror stramminger "ikke [må] bruges til at anklage personer, der udøver deres legitime ret til at udtrykke deres meninger, for terrorisme, selv om de under udøvelsen af en sådan ret begår lovovertrædelser." (Rådserklæring 108/02)

Det er denne ånd, som terrorpakkerne oprigtigt bør følge. Det vil være en uhyggelig ironi, hvis de lovændringer der gennemføres for at bekæmpe terrorisme, og for netop at beskytte de civile rettigheder vi i dag tager for givet, anvendes til at stække civilsamfundet og dermed afskrive os fra fremtidige fremskridt, der kunne opnås ved ikke-voldelig civil ulydighed/aktivisme.

Belært af de dårlige erfaringer med terrorpakke I, opfordres det til:

- Terrorlovgivning må ikke ramme fredelig politisk aktivisme, men udelukkende målrettes terrorbekæmpelse.
- Terrorpakke I må ændres, så den ikke længere kan bruges til at stække civilsamfundet.
- Det bør desuden overvejes, at tidsbegrænse anti-terrorlovgivningen.

På vegne af:

Arbejderbevægelsens Internationale Forum

ATTAC-Danmark

Danmarks Aktive Forbrugere

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning

Danmarks Naturfredningsforening

Frie bønder – Levende land

Greenpeace

Ibis

Internationale Socialisters Ungdom

Kvindegrupper for et Andet Europa

Kvindeligt Selskab

Kvindernes U-landsudvalg

Mellemfolkeligt Samvirke

Natur & Ungdom

NOAH – Friends of the Earth Denmark

RAV – Kvinder mod Unionen

Sex & Samfund

Sydafrika Kontakt

Det Økologiske Råd

Økologisk Landsforening

Øko-net / Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis

Århus mod Krig og Terror

Jon Burgwald, Greenpeace

Bredgade 20, Bagh. 4.

1260 København K.

Telefon: 33 93 86 60

Mobil: 40 81 88 98

Mail: jon.burgwald@nordic.greenpeace.org

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

27 MRS. 2006

75/ Høret -

Akt.nr. 70

Høring vedr. Antiterror lovforslag Dok.: HHM40258:

"Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.)" af 1. marts 2006.

Forebyg, at Terrorpakke I og II kan misbruges til at ødelægge civilsamfundets ret til civil ulydighed.

Vi frygter, at det upræcise "mv", som er indføjet i begge terrorpakker, bliver misbrugt til at stække civilsamfundets ret til civil ulydighed, idet det åbner for, at stramninger kan ramme langt bredere end den terrorisme, det er lovgivningens hensigt at bekæmpe. Med dommen mod Greenpeace tidligere på året har vi allerede set et sådant misbrug finde sted.

Terrorpakke I blev fremsat på baggrund af konkrete beslutninger i FN og EU om at styrke terrorbekæmpelsen. I både den europæiske og danske debat blev det betonet, at man måtte sikre sig, at den øgede terrorbekæmpelse ikke gik ud over retssikkerheden eller knægtede demokratiske borgerrettigheder. Under førstebehandlingen fremførte justitsminister Lene Espersen, at alle lovforslagene i pakken er rettet mod terrorisme.

EU's regeringer vedtog i 2002 enstemmigt en erklæring, som understregede, at EU-landenes anti-terror stramninger "ikke [må] bruges til at anklage personer, der udøver deres legitime ret til at udtrykke deres meninger, for terrorisme, selv om de under udøvelsen af en sådan ret begår lovovertrædelser." (Rådserklæring 108/02)

Vi opfordrer til at disse forsikringer tages alvorligt.

Terrorlovgivning må ikke ramme fredelig politisk aktivisme, men udelukkende målrettes terrorbekæmpelse.

Venlig hilsen, på vegne af:

Trine Pertou Mach
Andrea Meersohn
Doris Kruckenberg
Inge Ørum Petersen
Terne Johansen
Kim Ejlersen
Werner Hedegaard
Lise Fogh Pedersen
Steen Juhler
Toke Haunstrup Christensen
Jørgen Manniche
Ulla Røder
Henning Glahn

Bente Hessellund Andersen
Wildersgade 13
1408 København K

Justitsministeriet
Lovafdelingen

27 MRS. 2006

2005 NR. 730 - 0246

Akt.nr. 1

Randi Graabek

Fra: TRM Sonni Hansen [Sh@TRM.dk]
Sendt: 27. marts 2006 11:02
Til: Justitsministeriet
Cc: TRM Lene B. Rasmussen
Emne: Svar vedr. "lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v."
Prioritet: Høj
Vedhæftede filer: 050-2 - overvågning - udkast til lovforslag - hørings svar.doc

Til Strafferetskontoret

Transport- og Energiministeriet bemærkninger til udkastets konsekvenser for transportområdet vedr. "udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning mv. og lov om luftfart".

Brevet sendes ligeledes pr. post d.d.

<<050-2 - overvågning - udkast til lovforslag - hørings svar.doc>>

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen
Sonni Hansen
Sikkerhedsofficer
p.v.a.
Lene B. Rasmussen
Sikkerhedschef

Transport- og Energiministeriet, Beredskabsenheden
Ministry of Transport and Energy
Frederiksholms Kanal 27F
DK-1220 København K
Tlf.: +45 33924344
Fax: +45 33381421
e-mail: sh@trm.dk
www.trm.dk

.....

This footnote confirms that this email has been swept by MIME sweeper for the presence of computer viruses

www.mimesweeper.com

.....

27 MRS. 2006

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2005 NR. 730-0246

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato : 27. marts 2006
J.nr. : 050-2
Deres ref. :
Sagsbeh. : LBR

Att. Strafferetskontoret

Udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning mv. og lov om luftfart (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme)

Transport- og Energiministeriet skal hermed afgive bemærkninger til udkastets konsekvenser for transportområdet, idet det kan oplyses, at bemærkninger vedrørende forslaget om ændring af luftfartsloven afgives særskilt.

Ad. Retsplejelovens § 791 c:

Efter lovforslaget kan politiet forstyrre eller afbryde radio- eller telekommunikation i et område. Beslutning om dette skal som udgangspunkt ske ved retskendelse, men i tilfælde, hvor øjemedet vil forspildes, såfremt en retskendelse skal afventes, kan et indgreb iværksættes, uden at der forinden foreligger en retskendelse.

Forstyrrelse eller afbrydelse af radio- eller telekommunikation vil have konsekvenser for en række driftsmæssige situationer på transportområdet og kan betyde, at f.eks. togdrift må indstilles.

Mobiltelefoner benyttes i et vist omfang i sikkerhedsmæssigt øjemed i transportsektorerne, f.eks. hvis det normale radioanlæg i tog er ude af drift. Underretning om mistænkelige forhold og om uheld vil ikke kunne ske, såfremt radio- og telekommunikation er forstyrret eller afbrudt.

Af hensyn til de driftsmæssige situationer i de enkelte transportsektorer, er det væsentligt, at der i tilfælde af en beslutning om forstyrrelse eller afbrydelse af radio- og telekommunikation i et konkret område, iagttages nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger, herunder at de driftsansvarlige i de berørte sektorer bliver orienteret. Det fremgår ikke af lovforslaget, hvorvidt en sådan varsling er forudsat.

At forslaget åbner mulighed for, at der kan ske forstyrrelse eller afbrydelse af radio- og telekommunikation uden forudgående retskendelse, kan så meget desto mere betyde, at der ikke i en sådan situation vil ske nogen varsling af de berørte driftsansvarlige. - Det må anses for særdeles betænkeligt, såfremt der i forbindelse med forstyrrelsen eller afbrydelsen opstår

en sikkerhedsmæssigt kritisk situation i de transportsektorer, der berøres af indgrebet.

Det vurderes at være påkrævet, at det i forbindelse med forslaget til ændring af retsplejelovens § 791 c overvejes, hvorledes samfundsvigtige funktioner som opretholdelse af nødvendig transport og redningstjeneste, herunder håndtering af kritiske situationer, bliver påvirket af en forstyrrelse eller afbrydelse af radio- eller telekommunikation, uanset om denne er varslet eller uvarslet.

Ad lov om forbud mod tv-overvågning mv. § 4 a og 4 b:

Efter forslagets § 4 a kan politimesteren *henstille*, at offentlige myndigheder eller private foretager tv-overvågning i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at en henstilling ikke er bindende for modtageren, *men* at offentlige myndigheder i almindelighed efterkommer henstillingen, *med mindre der foreligger helt særlige forhold*.

Det er her vanskeligt at se forskellen på en *henstilling* og et *pålæg*, jfr. lovforslagets § 4 b, når den berørte virksomhed er offentlig. Allerede af den grund bør der være mulighed for, at en henstilling efter § 4 a, i lighed med hvad der gælder for pålæg efter § 4 b, kan påklages.

Som eksempel kan nævnes, at da flere af transportsektorerne er landsdækkende, vil der kunne udvikle sig uensartet praksis i de enkelte politikredse. Det vil her kunne give uhensigtsmæssige situationer, såfremt de berørte sektorer ikke kan påklage en henstilling.

Det fremgår ikke af bemærkningerne til § 4 a, hvorvidt forslaget betyder, at politimesteren kan henstille, at der sker en udvidelse af en allerede eksisterende overvågning, og i givet fald hvilke specifikke krav, der kan indgå i en sådan henstilling.

Som det er oplyst i forbindelse med forberedelse af rapporten fra den tværministeriel arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse i efteråret 2005, er formålet med de eksisterende overvågningsforanstaltninger indenfor de enkelte transportsektorer meget forskellige. En eksisterende overvågning kan ikke nødvendigvis tjene et terrorforebyggende formål. En henstilling fra en politimester om ændring af eksisterende overvågning kan derfor betyde, at det eksisterende udstyr ikke kan anvendes.

Det fremgår heller ikke af bemærkningerne til forslaget, i hvilket omfang der forudsættes et samarbejde mellem politi og de berørte sektorer omkring en afklaring af, hvilke foranstaltninger, der kan være hensigtsmæssige. Det ses således ikke, hvorvidt en henstilling vil være baseret på en forudgående

sårbarhedsvurdering knyttet til et nærmere defineret forhøjet trusselsbillede.

Det må være en forudsætning, at *henstillinger* efter lovforslagets § 4 a afgives på baggrund af et samarbejde mellem politi og den berørte transportsektor, og at konkrete foranstaltninger baseres på en forudgående sårbarhedsvurdering knyttet til et aktuelt trusselsbillede.

Efter lovforslagets § 4 b kan politimesteren *pålægge* offentlige myndigheder eller private, som foretager eller planlægger at iværksætte tv-overvågning, særlige krav med hensyn til kvaliteten af optagelser af billeder på videobånd, film eller lignende, og til opbevaringen af sådanne optagelser.

Som tidligere anført, er formålet med de eksisterende overvågningsforanstaltninger indenfor transportområdet meget forskellige, og tilsvarende er der forskelle i lagringstid, kvalitet og tilgængelighed.

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at der f.eks. kan stilles krav om opdatering af eksisterende udstyr og om opbevaring af optagelser på en sådan måde, at optagelsernes kvalitet ikke forringes med tiden og at opbevaring skal ske i et nærmere bestemt tidsrum.

Et pålæg om ændring af eksisterende udstyr i relation til særlig kvalitet og lagring må, ligesom hvad der er anført i bemærkningerne til § 4 a, forudsætte, at der er et samarbejde mellem politi og de berørte sektorer, og at der sker en forudgående sårbarhedsvurdering af de berørte anlæg knyttet til et aktuelt trusselsbillede.

Generelt kan siges til §§ 4 a og 4 b, at der ikke af forslaget fremgår særlige betragtninger om, hvilke tidsmæssige krav, der vil blive stillet i relation til, at en sektors efterkommer en konkret henstilling eller et pålæg. Dette forhold vil ikke mindst blive aktuelt, såfremt der i det endelige forslag *ikke* gives mulighed for påklage af *henstillinger* efter § 4 a.

Økonomiske konsekvenser

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til § 4 b, at politiet tager de omkostninger i betragtning, som i givet fald vil være forbundet med at efterkomme et pålæg. Da denne bemærkning er anført i et afsnit, som alene omfatter private virksomheder, er det vanskeligt at se, hvorvidt bemærkningen kun gælder private eller om den er gældende såvel for pålæg til private som til offentlige virksomheder.

Er der alene tænkt på private virksomheder, bør det klargøres i lovforslaget, hvorledes man har tænkt sig, at offentlige myndigheder og virksomhe-

der skal finansiere omkostninger, som udspringer af henstillinger eller pålæg efter lovforslagets §§ 4 a og 4 b.

Det skal bemærkes, at imødekommelse af eventuelle henstillinger og/eller pålæg kan blive udgiftstunge og vil forudsætte, at de nødvendige bevillinger hertil kan tilvejebringes, idet det ikke er muligt at afholde omkostninger hertil indenfor Transport- og Energiministeriets rammer.

En henstilling om udvidelse og/eller ændring af bestående overvågningsforanstaltninger på transportområdet vil således ikke kun betyde væsentlige udgifter til opgradering/udskiftning af eksisterende materiel, men også til øgede udgifter i forbindelse med drift og vedligehold af overvågningsanlæggene.

Det er vanskeligt at give et estimat over omkostninger til etablering af overvågningsanlæg, som vil være egnede i terrorbekæmpelsesøjemed og bekæmpelse af anden kriminalitet, ikke mindst da det er uklart, hvilke tekniske krav, der vil blive stillet, og i hvilket omfang der vil blive krævet etablering af yderligere foranstaltninger ud over de eksisterende. Men der er tale om en beløbsramme på adskillige hundrede millioner kroner.

Hertil kommer øgede driftsomkostninger, som det ikke er muligt at vurdere på det foreliggende grundlag.

Et aspekt i den økonomiske vurdering er også, hvorledes øgede krav om overvågning kan få betydning for den pris, det offentlige skal betale ved udbud og køb af kollektiv trafik.

Endelig skal det anføres, at for så vidt angår Øresundsforbindelsen, som er et bi-nationalt anlæg, skal eventuelle krav til ændring af tv-overvågning mv. koordineres med svensk lovgivning og svenske myndigheder.

Med venlig hilsen

Lene B. Rasmussen
Sikkerhedschef